

คู่มือการปฏิบัติงาน

การเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

สุภาวิณี ลายบัว

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับ ปฏิบัติการ

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คำนำ

คู่มือการเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เล่มนี้ได้ถูกจัดทำขึ้นโดยรวบรวมความรู้พื้นฐานและข้อควรปฏิบัติในการจัดเตรียมสื่อการสอนวัสดุ อุปกรณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานควรทราบ และปัญหาที่เคยขึ้นจากประสบการณ์ในการเรียนการสอนปฏิบัติการรายวิชานี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 – ปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาขณะปฏิบัติงาน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้ คงจักเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานด้านการจัดเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 สำหรับผู้ปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้ปฏิบัติงานแทนในกรณีเกิดปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมายของการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานต่อไปในอนาคต หากมีข้อเสนอแนะและเพิ่มเติม อันจะเป็นประโยชน์ต่องานนี้ น้อมยินดีรับไว้แก้ไขและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

(นางสาวสุภาวิณี ไลยบัว)
นักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการ
กันยายน 2563

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการทำคู่มือ	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตของคู่มือปฏิบัติงาน	3
1.4 คำจำกัดความ	3
บทที่ 2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ	5
2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	5
2.2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง	11
2.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	11
2.4 คุณภาพ ความยุ่งยากและความซับซ้อนของงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ	12
บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข	14
3.1 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน	14
3.2 สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการปฏิบัติงาน	62
บทที่ 4 กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน	64
4.1 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	64
4.2 รายละเอียดของกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน	82
5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน	82
5.2 ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	93
ประวัติผู้เขียน	95

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 3.1 แผนการสอน	24
ตารางที่ 4.1 แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) การจัดเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1	64
ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน	82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 2.1 ภาพโครงสร้างการบริหารงานมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	8
ภาพที่ 2.2 ภาพโครงสร้างการบริหารงานคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	9
ภาพที่ 2.3 ภาพโครงสร้างการบริหารส่วนการปฏิบัติงาน	10
ภาพที่ 3.1 ฉิ่ง	39
ภาพที่ 3.2 ฉาบ	40
ภาพที่ 3.3 กรับ	40
ภาพที่ 3.4 ไตรแองเกิล สามเหลี่ยมหรือกึ่ง (Triangle)	41
ภาพที่ 3.5 กลองกลมเคาะจังหวะ	41
ภาพที่ 3.6 แทมโบริน	42
ภาพที่ 3.7 มาราคาส หรือลูกแซค	42
ภาพที่ 3.8 ริบบิ้นไม้	43
ภาพที่ 3.9 ถุงทราย	43
ภาพที่ 3.10 ป้ายนิเทศ	44
ภาพที่ 3.11 ป้ายนิเทศ	44
ภาพที่ 3.12 หนังสือนิทาน	45
ภาพที่ 3.13 หุ่นมือ	45
ภาพที่ 3.14 แวนชยาย	46
ภาพที่ 3.15 แก้วปิกเกอร์	46
ภาพที่ 3.16 กระทะไฟฟ้า	47
ภาพที่ 3.17 มีดพลาสติก	47
ภาพที่ 3.18 ชามแก้วใส	48
ภาพที่ 3.19 ชุดผ้ากันเปื้อน	48
ภาพที่ 3.20 ชาร์ตเพลง	49
ภาพที่ 3.21 ชาร์ตคำคล้องจอง	49

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 3.22 สีเทียน	50
ภาพที่ 3.23 สีไม้	50
ภาพที่ 3.24 สีโปสเตอร์	51
ภาพที่ 3.25 พู่กัน	51
ภาพที่ 3.26 กล่องใส่สีน้ำ	52
ภาพที่ 3.27 ผ้ากันเปื้อน	52
ภาพที่ 3.28 ผ้าयरรองทำศิลปะ	53
ภาพที่ 3.29 ผ้าเช็ดมือ	53
ภาพที่ 3.30 ดินน้ำมัน	54
ภาพที่ 3.31 แผ่นรองปั้น	54
ภาพที่ 3.32 เครื่องมือเล่นดินน้ำมัน	55
ภาพที่ 3.33 กรรไกรปลายมน	55
ภาพที่ 3.34 กาว	56
ภาพที่ 3.35 กระดาษสี	56
ภาพที่ 3.36 เกมจับคู่ภาพกับเงา	57
ภาพที่ 3.37 เกมภาพตัดต่อ	57
ภาพที่ 3.38 เกมวางภาพต่อปลาย	58
ภาพที่ 3.39 เกมเรียงลำดับภาพเหตุการณ์	59
ภาพที่ 3.40 เกมเรียงลำดับขนาด	59
ภาพที่ 3.41 เกมจัดหมวดหมู่	60
ภาพที่ 3.42 เกมศึกษารายละเอียดภาพ (ลอตโต)	61
ภาพที่ 4.1 ภาพรวมแสดงขั้นตอนการเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1	65
ภาพที่ 4.2 รูปเล่มแผนการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1	70
ภาพที่ 4.3 ตัวอย่างแบบฟอร์ม รายการขอจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน	71

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 4.4 ภาพห้องกิจกรรม 2 ชั้น 2	72
ภาพที่ 4.5 ภาพตู้เก็บสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1	72
ภาพที่ 4.6 ภาพนักเรียนทดลองเล่นเกมการศึกษา	73
ภาพที่ 4.7 ภาพนักเรียนทดลองเล่นเกมการศึกษา	73
ภาพที่ 4.8 ภาพโต๊ะ เก้าอี้นักเรียนสำหรับเด็กเล็ก	74
ภาพที่ 4.9 ภาพโต๊ะญี่ปุ่นใช้สำหรับการสอน	74
ภาพที่ 4.10 ภาพห้องกิจกรรม 1 ห้องปฏิบัติการสอน	75
ภาพที่ 4.11 ภาพการจัดเตรียมสื่อการสอนกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	76
ภาพที่ 4.12 ภาพการจัดเตรียมสื่อการสอนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมวงกลม)	77
ภาพที่ 4.13 ภาพการจัดเตรียมสื่อการสอนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	78
ภาพที่ 4.14 ภาพการจัดเตรียมสื่อการสอนกิจกรรมเกมการศึกษา	79
ภาพที่ 4.15 ภาพตู้เก็บสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1	80

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการทำคู่มือ

รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เป็น 1 รายวิชาของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ซึ่งจัดให้นักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสังเกตการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมโฮมรูม การศึกษาและสังเกตงานในหน้าที่ครูผู้สอน งานครูประจำชั้น พฤติกรรม การสอนของครู การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ในสถานศึกษา เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยในรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 นี้ นักศึกษาจะได้ฝึกการคิดรูปแบบกิจกรรมที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดเตรียมสื่อการสอนเพื่อนำมาทดลองฝึกปฏิบัติการสอนก่อนการลงฝึกปฏิบัติการสอนจริงในชั้นเรียน

ในการลงฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษานั้น สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้มีห้องฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาให้นักศึกษาได้ทดลองสอนจริงในชั้นเรียน คือ โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชมงคล ให้นักศึกษาได้สังเกตหน้าที่ของครูผู้สอนและพฤติกรรมการสอนของครู การจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้นเรียน เป็นสถานที่ที่ให้นักศึกษาได้ลงฝึกปฏิบัติการสอนก่อนออกฝึกปฏิบัติการสอนสถานศึกษาภายนอก โดยให้นักศึกษาได้ลงฝึกปฏิบัติการสอน 4 กิจกรรม ดังนี้ 1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ สื่อการสอนวัสดุ อุปกรณ์ที่ผู้สอนจะต้องจัดเตรียม ได้แก่ เครื่องเคาะจังหวะ ฉิ่ง, ฉาบ, กรับ, ระฆังเหล็กสามเหลี่ยม, กลองกลมเคาะจังหวะ, ทัมบูริน ฯลฯ 2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ สื่อการสอนวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะต้องจัดเตรียม ได้แก่ ป้ายนิเทศ, ภาพโปสเตอร์, หนังสือนิทาน, บัตรภาพ, บัตรคำศัพท์, ชาร์ตเพลง, ชาร์ตคำคล้องจอง, ภาพปริศนาคำทาย, สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ต้นไม้ ใบไม้ ผัก ผลไม้ หรือ สื่อจำลอง เช่น ต้นไม้ ตุ๊กตาสัตว์, เครื่องเล่น CD, แวนชยาย ฯลฯ 3. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สื่อที่ผู้สอนจะต้องจัดเตรียม คือ สีเทียน, สีไม้, สีน้ำ, พู่กัน, ฝ้ายารองปฏิบัติการกิจกรรม, กล้องใส่สีน้ำ, กระดาษ, ใส่คลุม, ผ้ากันเปื้อน, ดินน้ำมัน, แผ่นรองปั้น, แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ขนาดแป้ง, กรรไกรขนาดเล็กปลายมน, กาว, ฝ่าเช็ดมือ ฯลฯ 4. กิจกรรมเกมการศึกษา สื่อการสอนที่ผู้สอนต้องจัดเตรียม ได้แก่ เกมจับคู่, เกมภาพตัดต่อ, เกมวางภาพต่อปลาย, เกมเรียงลำดับ, เกมเรียงลำดับ, เกมจัดหมวดหมู่ เป็นต้น กิจกรรมการลงฝึกปฏิบัติการสอนที่กล่าวมาแล้วนั้น เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เพิ่มทักษะสร้างเสริมประสบการณ์ และพัฒนาวิชาชีพตามสภาพความเป็นจริง และให้ได้

ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงาน สามารถใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการประกอบอาชีพต่อไป

ผู้ปฏิบัติงานจึงได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 นี้ขึ้นมาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมสื่อการสอนรวมถึงการศึกษาวัดศุ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบสื่อการสอน แก่เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเตรียมสื่อการสอนวัดศุ อุปกรณ์ เนื่องจากในการเตรียมสื่อการสอนวัดศุ อุปกรณ์ บางอย่างซึ่งก็มีข้อควรระวังในการนำมาใช้กับเด็กปฐมวัย เช่นกัน ปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานพบจากประสบการณ์ที่ผ่านมา คือ เมื่อนักศึกษาลงฝึกปฏิบัติการ ขาดความระมัดระวังกับอุปกรณ์ไฟฟ้าบางชนิด ยกตัวอย่าง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ผัก สอนผู้เรียนทำผักทอด วัดศุ อุปกรณ์ เช่น กระทะไฟฟ้าก่อนนำมาใช้ไม่ตรวจสอบให้เรียบร้อย ก่อนนำมาใช้ หรือการนำมีดจริงมาใช้ให้ผู้เรียนได้ใช้จริงซึ่งผู้เรียนเป็นเด็กปฐมวัย ดังนั้นเรื่องของความระมัดระวังในการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์งานครัว อาจจะต้องเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นเมื่อนำมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการป้องกัน ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเตรียมวัดศุ อุปกรณ์ สื่อการสอน อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน และอาจเกิดอันตรายกับผู้เรียนได้ ซึ่งผู้เรียนนั้นเป็นเด็กปฐมวัย ผู้ปฏิบัติงาน จึงต้องดำเนินการเตรียมสื่อการสอนวัดศุ อุปกรณ์ และทดสอบสื่อการสอนวัดศุ อุปกรณ์ว่าสามารถใช้งานได้หรือไม่ และเพียงพอต่อการเรียนการสอนในแต่ละครั้งหรือไม่

จากที่มาและความสำคัญของคู่มือ ผู้ปฏิบัติงานจึงได้จัดทำคู่มือรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้การสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพและสามารถช่วยให้บุคลากรที่มาปฏิบัติงานแทนสามารถทำหน้าที่แทนกันได้

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับการปฏิบัติงานการเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

1.2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรที่มาปฏิบัติงานแทน

1.3 ขอบเขตของคู่มือปฏิบัติงาน

คู่มือการเตรียมสื่อการสอน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เฉพาะในรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ซึ่งรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 รายวิชานี้อยู่ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพครู ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563 โดยมีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ของทุกปีการศึกษา ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-เดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้ปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอน และนักศึกษา ซึ่งคู่มือดังกล่าว มีเนื้อหาครอบคลุม ตั้งแต่ศึกษาแผนการสอน และกระบวนการจัดเตรียมสื่อการสอน รวมถึงการศึกษาวัดสุ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบสื่อการสอน การจัดเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมก่อนการใช้งานรวมถึงการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ปฏิบัติการสอน จัดเก็บดูแล ตรวจสอบสื่อการสอน ให้พร้อมก่อนการเริ่มการสอนไปจนเสร็จสิ้นการสอน โดยก่อนเริ่มการสอน 1 วัน จนเสร็จสิ้นกระบวนการการสอนในแต่ละสัปดาห์

1.4 คำจำกัดความ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง การศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเพื่อที่เด็กจะได้รับพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต หมายถึง ปริญญาวิชาชีพในระดับปริญญาตรีซึ่งเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาสำหรับการทำงานเป็นครูในโรงเรียน

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ประจำวิชาที่มีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 โดยวางแผน จัดเตรียมเนื้อหา แผนการเรียนการสอน เพื่อสอนนักศึกษา

สื่อการสอน หมายถึง สื่อการสอนทุกชนิดทั้ง 3 ประเภท คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ และสื่อประเภทเทคนิควิธีการ ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวกลางในการสื่อสารของผู้สอนนำความรู้ส่งไปถึงผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี (วลัยนุช สุกนุญ.2556 : 5)

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่นมาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ทุกส่วนของร่างกาย การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะช่วยให้เด็กเรียนรู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรม เช่น สนทนา อภิปราย เล่านิทาน สาธิต ทดลอง ศึกษาออกสถานที่ เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง ประกอบอาหาร เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก

กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ ตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ ที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ ได้รับรู้เกี่ยวกับความงามและได้แสดงออกทางความรู้สึกและความสามารถของตนเอง

กิจกรรมเกมการศึกษา หมายถึง เกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาอย่างง่าย เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น เกมจับคู่ เกมแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโนลวดโต ภาพตัดต่อ (สุภาพร ทองสาดี. 2561 : 24-26)

บทที่ 2

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

การเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน ในบทนี้ เป็นการกล่าวถึงโครงสร้าง ที่สำคัญของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีซึ่งเป็นส่วนงานต้นสังกัดของผู้เขียนคู่มือ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดเตรียมสื่อการสอน การดูแลวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน รายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 โดยผู้เขียนคู่มือได้รวบรวมและเรียบเรียงรายละเอียดตามลำดับไว้ ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 2.2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง
- 2.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ
- 2.4 คุณภาพ ความยุ่งยากและความซับซ้อนของงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.1.1 ประวัติคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ เป็นคณะวิชาชีพหนึ่งในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและทำการผลิตทรัพยากรบุคคลทางด้านคหกรรมศาสตร์ ให้สามารถประกอบอาชีพ และเดิมใช้ชื่อคณะ เป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับการสถาปนาขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติสถาบันในนามวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2518 ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2531

ปี พ.ศ.2548 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 ประกาศใช้ใน ราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2548 ด้วยการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษา ได้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ สถาบันเทคโนโลยี

ราชวมงคล และยกย่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จากการรวมกลุ่มวิทยาเขตในส่วนกลางและภูมิภาค จัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล แบ่งแยก เป็น 9 มหาวิทยาลัย ภายใต้กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดย “คณะคหกรรมศาสตร์” ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์” ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดการศึกษาวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต (คศ.บ)

ปี พ.ศ.2562 มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการยุบรวมหน่วยงาน 4 หน่วยงานเข้าด้วยกัน ได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) เป็น “กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (MHSRI) โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2562 โดยคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดการศึกษาวิชาชีพ คหกรรมศาสตร์ “หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต” (คศ.บ) และ “หลักสูตร คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต” (คศ.ม.) ในสาขาวิชาดังนี้

1. สาขาวิชาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ในปี 2558 เปิดสอนระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี และเทียบโอน 1 หลักสูตร ได้แก่
 - หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2558) FC สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย และมีหลักสูตรที่ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันในระดับปริญญาตรี 2 หลักสูตร ได้แก่
 - หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2553) TC สาขาวิชาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (หลักสูตร 4 ปี และเทียบโอน)
 - หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและการจัดการสินค้า (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2553) TCF สาขาออกแบบแฟชั่นและการจัดการสินค้า (หลักสูตร 4 ปี)
2. สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ เปิดสอนระดับปริญญาตรี 2 หลักสูตร ได้แก่
 - หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) FN58 สาขาวิชาการอาหารและโภชนาการ (หลักสูตร 4 ปี และเทียบโอน)
 - หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2558) FSI58 สาขาอุตสาหกรรมบริการอาหาร (หลักสูตร 4 ปี)

และมีหลักสูตรที่ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันในระดับปริญญาตรี 2 หลักสูตร ได้แก่

- หลักสูตรคหกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553) FN สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ (หลักสูตร 4 ปี และเทียบโอน)
- หลักสูตรคหกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมงานอาหาร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2553) FSI สาขาวิชาอุตสาหกรรมงานอาหาร (หลักสูตร 4 ปี)
- 3. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ปัจจุบันเปิดสอนระดับปริญญาตรี 2 หลักสูตร ได้แก่
 - หลักสูตรคหกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีงานประดิษฐ์สร้างสรรค์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) CCT สาขาวิชาเทคโนโลยีงานประดิษฐ์สร้างสรรค์ (หลักสูตร 4 ปี และเทียบโอน)
 - หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) FCP สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร 5 ปี)

2.1.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์

“ผลิตนวัตกรคหกรรมศาสตร์ สร้างนวัตกรรม บริการวิชาการ เพิ่มคุณค่าศิลปวัฒนธรรม”

พันธกิจ

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความสามารถด้านวิชาการ วิชาชีพ คิดสร้างสรรค์ และเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. สร้างงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ส่งการนำไปใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรม สังคม ชุมชน หรือสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์
3. ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายหรือภาคประกอบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. บริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปรัชญา “นวัตกรคหกรรมศาสตร์ สรรค์สร้างงานนวัตกรรม”

ปณิธาน

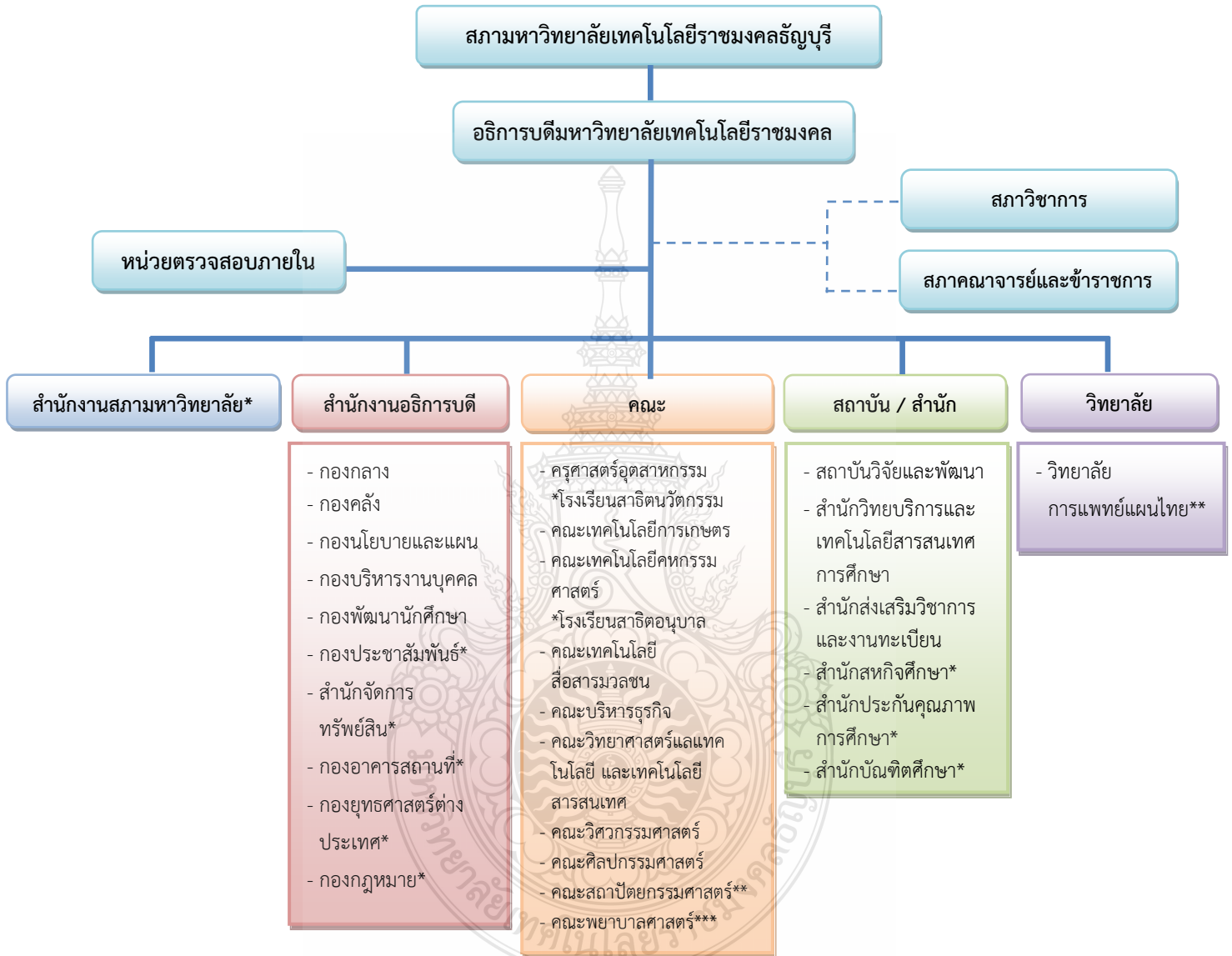
“มุ่งจัดการศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรและนวัตกรคหกรรมศาสตร์ที่มีคุณภาพด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

เอกลักษณ์ “นวัตกรด้านคหกรรมศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม”

วัฒนธรรมองค์กร

“มุ่งมั่นตรงเวลา จิตอาสาคือชีวิต รู้คิดอย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันโลก เชื่อสัตย์และรับผิดชอบ”

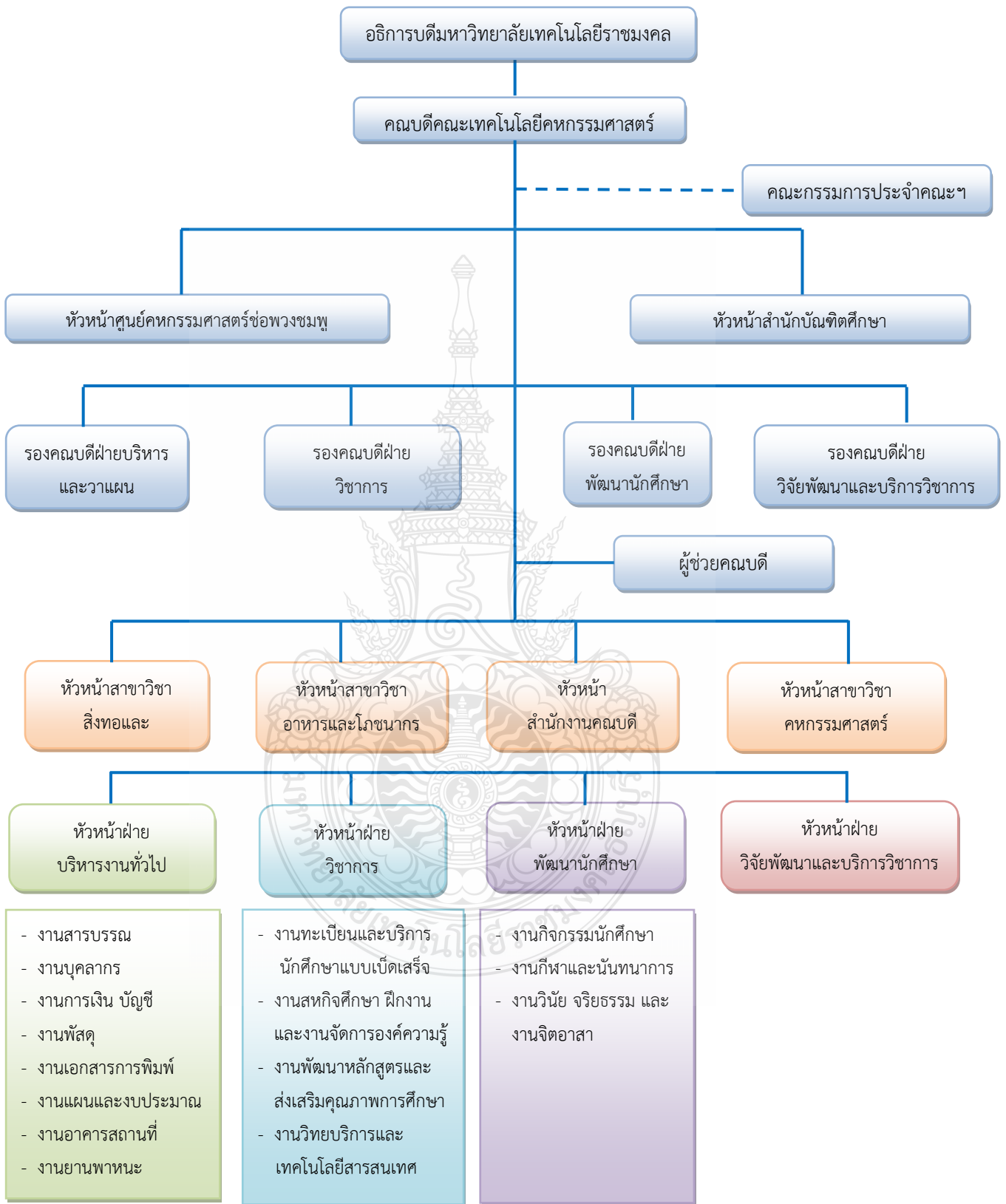
2.1.3 โครงสร้างองค์กร (Organization Chart)

- หมายเหตุ :**
- * เป็นหน่วยงานภายในที่ตั้งเป็นการภายในของมหาวิทยาลัยฯ
 - ** เป็นส่วนราชการที่ตั้งเป็นการภายในของมหาวิทยาลัยฯ
 - *** เป็นส่วนราชการที่ตั้งเป็นการภายใน โดยใช้งบประมาณเงินรายได้
 - (โรงเรียนสาธิตนวัตกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นหน่วยงานภายใน มทร.ธัญบุรีโดยมีฐานะเทียบเท่าภาควิชา และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม)
 - (โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชมงคลธัญบุรี เป็นหน่วยงานภายใน มทร.ธัญบุรี และอยู่ภายใต้กำกับดูแลของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์)

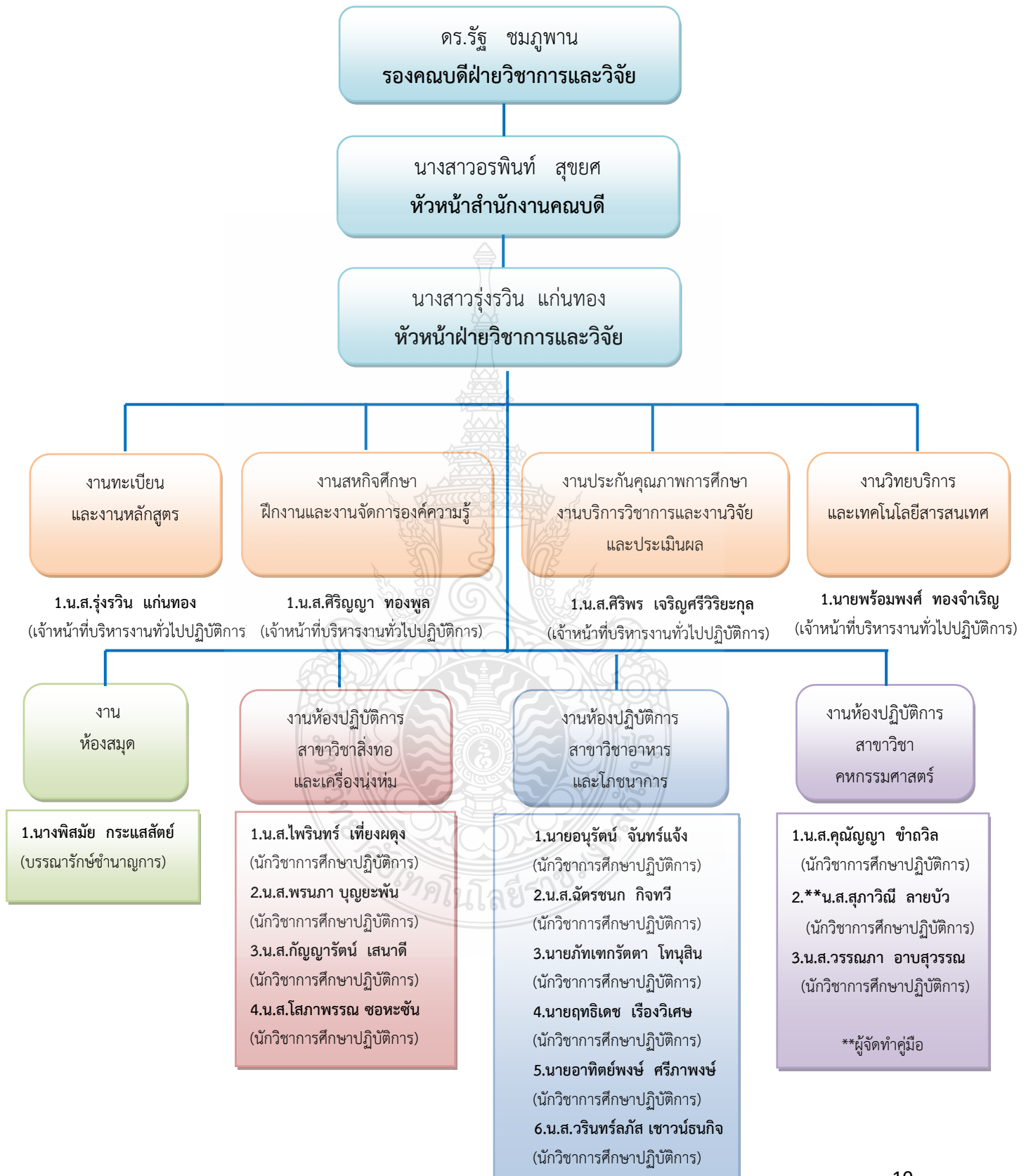
ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารงานมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ที่มา : กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.1.4 โครงสร้างการบริหาร (Administration Chart)

ภาพที่ 2.2 แสดงโครงสร้างการบริหารงานคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ที่มา : กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.1.5 โครงสร้างการปฏิบัติงาน (Activity Chart)

ภาพที่ 2.3 แสดงโครงสร้างการบริหารงานส่วนปฏิบัติงาน
ที่มา : กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง

2.2.1 ด้านการปฏิบัติการ

1) จัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์และสื่อการสอน เพื่อให้พร้อมในการใช้งาน และเพื่อให้เป็นระบบระเบียบ มีความระมัดระวังถึงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานวัสดุ-อุปกรณ์ ดำเนินการและควบคุมการจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์และสื่อการสอนให้พร้อมใช้งานได้ทันที

2) จัดเก็บและดูแลรักษา บำรุงซ่อมแซมวัสดุ-อุปกรณ์และสื่อการสอน

3) ทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ สื่อการเรียนการสอน

4) ผลิตสื่อการสอนใหม่

2.2.2 ด้านการวางแผน

1) วางแผนจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์และสื่อการสอน

2) วางแผนการจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ และสื่อการสอน ที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการใช้งาน

2.2.3 ด้านการประสานงาน

1) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และประสานงานระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และผู้ปกครอง

2.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

2.3.1 งานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

1) จัดเตรียมสื่อการสอนและวัสดุ-อุปกรณ์ ให้พร้อมใช้งาน สำหรับการเรียนการสอน รายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 , วิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย, วิชาการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

2) ดูแลทำความสะอาดและซ่อมแซมวัสดุ-อุปกรณ์และสื่อการสอนเมื่อหลังเสร็จสิ้นจากการใช้งาน

3) ออกแบบผลิตสื่อการสอนใหม่ให้ทันสมัยเหมาะกับการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนา สื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพพร้อมใช้งาน

4) วางแผนการจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ สื่อการสอน ตามรายวิชาต่าง ๆ และจัดทำบันทึกข้อความแจ้งกับอาจารย์ประจำวิชา

5) เก็บรวบรวมข้อมูล การใช้วัสดุ-อุปกรณ์ สื่อการสอน

6) สอนและแนะนำนักศึกษาเรื่องการใช้วัสดุ-อุปกรณ์ สื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

- 7) เป็นผู้ช่วยสอนกับอาจารย์ผู้สอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1
- 8) ประสานงานระหว่างอาจารย์และนักศึกษา กับการใช้งานห้องฝึกปฏิบัติการ

โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล

9) จัดตารางการลงฝึกปฏิบัติการของนักศึกษา ณ ห้องฝึกปฏิบัติการ ในโรงเรียนสาธิต-อนุบาลราชวมงคล รายวิชารายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 , วิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย, วิชาการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย, วิชาภาษาอังกฤษสำหรับครูปฐมวัย

- 10) บริการ ยืม-คืน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ให้กับนักศึกษา และอาจารย์

2.3.2 งานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

- 1) จัดทำเอกสารเข้ารับการประเมินระดับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- 2) จัดทำโครงการบริการวิชาการ และเอกสารเบิกจ่าย โครงการบริหารลูกรัก
- 3) จัดทำโครงการงบประมาณอุดหนุน (สพฐ.) และเอกสารเบิกจ่าย ของศูนย์ปฏิบัติการ

โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล

- 4) จัดทำเอกสารงานทะเบียนนักเรียน ของศูนย์ปฏิบัติการ โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล
- 5) จัดทำเอกสารวัสดุ-ครุภัณฑ์ ของศูนย์ปฏิบัติการ โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล

2.4 คุณภาพ ความยุ่งยากและความซับซ้อนของงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.4.1 คุณภาพของงาน

การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ มีวัสดุ-อุปกรณ์ที่พร้อมใช้งานดี และมีสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะกับงาน

2.4.2 ความยุ่งยากและความซับซ้อนของงาน

งานจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ และมีการวางแผนจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ เพื่อให้สะดวกและพร้อมใช้งานและการดูแลบำรุงรักษาวัสดุ-อุปกรณ์ พร้อมด้วยบำรุงซ่อมแซมวัสดุ-อุปกรณ์ และสื่อการสอนให้พร้อมใช้งานและทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ สื่อการสอนที่อาจารย์สอนเสร็จ เก็บทำความสะอาดวัสดุ-อุปกรณ์ ทุกชิ้นให้พร้อมใช้งานดั้งเดิม รวมถึงช่วยผลิตสื่อการสอนใหม่ให้อาจารย์ได้ทดลองใช้ วางแผนการจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์และสื่อการสอน ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และประสานงานระหว่างอาจารย์ นักศึกษาและผู้ปกครอง

จากบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น เกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการใช้งานและการจัดเตรียมสื่อการสอนวัสดุ-อุปกรณ์ รายวิชาการปฏิบัติการสอนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการจัดการกับวัสดุ-อุปกรณ์ บางอย่างที้อาจเกิดอันตรายจากการใช้งาน โดยผู้เขียนได้รวบรวมเนื้อหารายละเอียดไว้ในบทที่ 3 ดังที่จะกล่าวต่อไป

บทที่ 3

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข

การจัดทำคู่มือเรื่อง การเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทราบบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติ รวมถึงการศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน กระบวนการ จัดเตรียมสื่อการสอน เทคนิค แนวปฏิบัติงาน ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้อง ใช้เป็นแนวทางใน การปรับปรุงพัฒนางาน ซึ่งในบทที่ 3 นี้ เป็นการนำเสนอในเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานและ เงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน

3.1.1 หลักสูตรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

คู่มือการเตรียมสื่อการสอน รายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 เล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อให้ ผู้ปฏิบัติงานได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร เป็นคู่มือที่ใช้ในการจัดเตรียมสื่อการสอน ใน หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563 ดัง รายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปนี้

1) ปรัชญา

ผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูที่มีความรอบรู้ในศาสตร์การศึกษาปฐมวัยและสามารถบูรณาการข้าม ศาสตร์ ตลอดจนเป็นครูที่มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ใฝ่เรียนรู้ บริหารจัดการงานในหน้าที่อย่างมี ประสิทธิภาพ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อและจิตสาธารณะ เข้าถึงบริบทชุมชน มีความสามารถในการสื่อสาร และก้าวทันเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพร้อมสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัยบนพื้นฐานการส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก ครูปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้ง ด้านการดูแลเด็ก การจัดการศึกษาเพื่อวางรากฐานการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่าต่อเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จึงมุ่งเน้นการบ่มเพาะให้ผู้เรียนได้ พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของตนเอง มีทักษะชีวิตและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีสมรรถนะ สามารถนำ องค์ความรู้มาบูรณาการเพื่อพัฒนางาน พร้อมทั้งจะปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสภาพสังคมที่มี บริบทปรับเปลี่ยนไป

2) วัตถุประสงค์

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครูปฐมวัย
- 2) มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
- 3) มีความรอบรู้และมีความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาศาสตร์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานกับเด็กปฐมวัย
- 4) มีความสามารถในการคิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินข้อมูล สื่อสารสนเทศ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน ตระหนักรู้ สามารถเผชิญและก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง
- 5) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รับผิดชอบและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และทางสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- 6) มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับพัฒนาการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และแนวทางการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์.2563:7)

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 รหัสวิชา 02-142-101 จำนวน 2 หน่วยกิต เป็นรายวิชาทักษะด้านการปฏิบัติ จำนวน 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์อยู่ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพครู ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563 ซึ่งรายวิชานี้เป็นรายวิชาที่นักศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการสอน ก่อนที่นักศึกษาจะออกฝึกปฏิบัติการสอนยังสถานศึกษาภายนอกถือเป็นการได้ฝึกวิชาชีพของตนเอง ให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

3.1.2 มาตรฐานวิชาชีพครู

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(ก) มาตรฐานความรู้

1. การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 สาระความรู้

- (1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกและสังคม
- (2) แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 สมรรถนะ

(1) รอบรู้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา

(2) ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

2. จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

1.1 สารความรู้

จิตวิทยาเพื่อการวิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพครอบคลุม

(1) จิตวิทยาพัฒนาการ

(2) จิตวิทยาการศึกษา

(3) จิตวิทยาให้คำปรึกษา

2.2 สมรรถนะ

(1) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน

(2) ช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพได้

(3) ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

3. เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้

3.1 สารความรู้

(1) เนื้อหาวิชาเอก

(2) หลักสูตร

(3) ศาสตร์การสอน

(4) เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้

3.2 สมรรถนะ

(1) รอบรู้ในเนื้อหาของสาขาวิชาเอกที่สอน และบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาเอก สำหรับการเรียนการสอนได้

(2) วิเคราะห์ จัดทำ ใช้ ประเมิน และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาได้

(3) จัดทำแผนการเรียนรู้ และนำแผนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน

(4) บริหารจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

(5) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้

- (6) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้
 - (7) ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้
4. การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียน
- 4.1 สาระความรู้
 - (1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - (2) การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน
 - 4.2 สมรรถนะ
 - (1) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้
 - (2) เลือกใช้ผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้
 - (3) ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนได้
5. การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
- 5.1 สาระความรู้
 - (1) การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
 - (2) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
 - (3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
 - 5.2 สมรรถนะ
ใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องในการเรียนการสอน หรือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู และ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
6. การออกแบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา
- 6.1 สาระความรู้
 - การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 6.2 สมรรถนะ
 - จัดการคุณภาพ พัฒนา และประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

(ข) มาตรฐานประสบการณ์

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปีและผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนี้

- (1) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน
- (2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ และสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู

1.1 สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

- (1) การปฏิบัติหน้าที่ครู
- (2) การจัดการเรียนรู้
- (3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

1.2 สมรรถนะ

1.2.1 การปฏิบัติหน้าที่ครู

- (1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู
- (2) ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่าง ของผู้เรียนแต่ละบุคคล

ละบุคคล

- (3) สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และ ผู้สร้างนวัตกรรม
- (4) พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี มี

คุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดี

1.2.2 การจัดการเรียนรู้

- (1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตร สถานศึกษา
- (2) การจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนที่เน้น การพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจ ให้มีปัญญารู้คิด มีความเป็นนวัตกร และมีความสุขในการเรียน
- (3) ดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนา ผู้เรียนเป็น

รายบุคคลอย่างเป็นระบบ

- (4) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ให้เกิดประโยชน์ต่อ

การเรียนรู้ของผู้เรียน

- (5) ทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรม พัฒนาวิชาชีพ
- (6) สื่อ และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้
- (7) การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน
- (8) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

1.2.3 ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

- (1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหา ผู้เรียนให้มี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- (2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุน

การเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

- (3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐาน

ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

- (4) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

2.1 สารระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

- จรรยาบรรณของวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา

2.2 สมรรถนะ

- ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

(ราชกิจจานุเบกษา. 2563 : หน้า 10-14)

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู ที่กล่าวมาแล้วนั้น ถูกกำหนดให้นักศึกษาต้องมีมาตรฐานตามวิชาชีพที่กำหนด การจะเป็นครู ผู้เรียนต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และจะต้องผ่านการประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภาได้กำหนดไว้ คือ การฝึกประสบการณ์ระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งตรงกับการเรียนรู้ในรายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 นอกจากการศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอน และมาตรฐานวิชาชีพของผู้เรียนแล้วนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานควรศึกษาทำความเข้าใจ คือ ความรู้เรื่องการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะขอกล่าว ในหัวข้อต่อไป

3.1.3 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่นด้วยการลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายเกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์จะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และควรยืดหยุ่นให้มีสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและสาระที่ควรเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนด การกำหนดกิจกรรมให้เด็กในแต่ละวันไม่จัดเป็นรายวิชา และอาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน สำหรับการนำแนวคิดจากนวัตกรรมการจัดการศึกษาปฐมวัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจแนวคิดนวัตกรมนั้นๆ ซึ่งแต่ละนวัตกรรมการจัดการศึกษาปฐมวัยจะมีจุดเด่นของตนเอง แต่โดยภาพรวมแล้วนวัตกรรมการจัดการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ยึดเด็กเป็นสำคัญ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเด็กจะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม นอกจากนี้ ผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1.3.1 หลักการจัดประสบการณ์

- (1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- (2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- (3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
- (4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
- (5) ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3.1.3.2 การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 ปี – 6 ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุม

พัฒนาการทุกด้าน แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยของนวัตกรรมการนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน อาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

(1) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่าง อิสระโดยใช้เสียงเพลงคำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่นมาประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่ง จังหวะและดนตรีที่ใช้ประกอบ ได้แก่ เสียงตบมือ เสียงเพลง เสียงเคาะไม้ เคาะเหล็กกรังกริ่ง รำมะนา กลอง กรับ ฯลฯ มาประกอบการเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัย นี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ทุกส่วนของร่างกาย ยังไม่ประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

สื่อกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

- เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง
- อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ริปปิ้น แถบผ้า ห่วง

หวาย ห่วงพลาสติก ถูทราย

(2) กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการฟัง การพูด การสังเกต การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล และปฏิบัติ การทดลอง โดยการฝึกปฏิบัติร่วมกัน และการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เกิด ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหา เมื่อเกิดการเรียนรู้ตามกระบวนการจะทำให้เด็ก เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหานั้นด้วยตนเอง

สื่อกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

- สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัว และสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า
- สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ต้นไม้ ตุ๊กตาสัตว์
- สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ
- สื่อเทคโนโลยี เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ แม่เหล็ก แวนขยาย เครื่องซิง กล้องถ่ายรูปดิจิทัล
- สื่อแหล่งเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น แปลงเกษตร สวนผัก สมุนไพร ร้านค้า สวนสัตว์ แหล่งประกอบการในท้องถิ่น

(3) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ การรับรู้เกี่ยวกับความงามและส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ตามความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การพับ ตัด ฉีก ปะ ฯลฯ

สื่อกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

การวาดภาพและระบายสี

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- พู่กันขนาดใหญ่
- กระดาษ
- เลื้อยคลุม หรือผ้ากันเปื้อน

การเล่นกับสีน้ำ

- การเป่าสี มีกระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- การหยดสี มีกระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ พู่กัน
- การพับสี มีกระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- การเทสี มีกระดาษ สีน้ำ
- การละเลงสีด้วยนิ้วมือ มีกระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

การพิมพ์ภาพ

- แม่พิมพ์ต่างๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย
- แม่พิมพ์จากวัสดุอื่นๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายยาง
- กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ หรือสีน้ำ หรือสีฝุ่น

การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์ ไม้ขนาดแป้ง

การพับ ฉีก ตัด ปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ

กรรไกรขนาดเล็กปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ

การประดิษฐ์ เช่น เศษวัสดุต่างๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม

กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ

การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย

(4) เกมการศึกษา

เกมการศึกษา (Didactic Games) เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เป็นพื้นฐานการศึกษา รู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ มีกฎเกณฑ์กติกาที่เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้

สื่อกิจกรรมเกมการศึกษา

- เกมจับคู่
- เกมภาพตัดต่อ
- เกมวางภาพต่อปลาย
- เกมเรียงลำดับ
- เกมจัดหมวดหมู่
- เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)
- เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)
- เกมพื้นฐานการบวก

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2561: 61-81)

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่าเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ผ่านการเล่นและการทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย โดยไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จะมีการผสมผสานความรู้ทักษะกระบวนการ ในการจัดประสบการณ์ โดยออกแบบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่ทำให้เกิดความหลากหลายและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้โดยสื่อเป็นตัวกลางเพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ตลอดจนเทคนิควิธีการ ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมาแล้วนั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงานโดยตรงที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดเตรียมสื่อ การสอน ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และในหัวข้อต่อไปนี้เป็นผู้ปฏิบัติงานจะขอกล่าวถึง แผนการสอน ซึ่งแผนการสอน รายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 บางหน่วยจะถูกกำหนดสื่อการสอนเพื่อเป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ของนักศึกษา รายละเอียดของแผนการสอน มีดังนี้

3.1.4 แผนการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1) รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ครูปฐมวัย
- 2) เข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) ฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

คำอธิบายรายวิชา

การสังเกตการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมโฮมรูม การศึกษา และสังเกตงานในหน้าที่ครูผู้สอน งานครูประจำชั้น พฤติกรรมการสอนของครู การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน และบริบทอื่น ในสถานศึกษาเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดทำรายงานจากประสบการณ์การปฏิบัติวิชาชีพในสถานศึกษา

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
1	-ปฐมนิเทศลักษณะรายวิชา	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	ข้อกำหนดในการเรียนการสอน			2.การอภิปราย	
	-บทบาทและหน้าที่ครูปฐมวัย			3.การใช้กรณี	
	-บทบาทและหน้าที่ผู้ช่วยครู			ศึกษา (Case)	
				สังเกตบทบาท	
				และหน้าที่ครู	
				ปฐมวัยใน	
				โรงเรียนสาธิต-	
				อนุบาลราชวมงคล	

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
2	-บทบาทและหน้าที่ครูปฐมวัย	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	-กิจกรรมของโรงเรียนสาธิต-			2.การอภิปราย	
	อนุบาล-ราชวมงคล			3.การใช้กรณี	
	เช่น งานวันพ่อ งานกีฬา			ศึกษา (Case)	
	และงานบัณฑิตน้อย			สังเกต	
				บทบาทและ	
				หน้าที่ครู	
				ปฐมวัยใน	
				โรงเรียนสาธิต-	
				อนุบาลราชวมงคล	
				4.การสาธิต	
				(Demonstration)	
				5.การสรุป	
				ประเด็นสำคัญ	
				หรือการนำ	
				เสนอผลของ	
				การสืบค้นที่ได้	
				รับมอบหมาย	

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
3	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	-ความหมาย ความสำคัญ			2.การอภิปราย	
	-วัตถุประสงค์ แผนการจัด ประสบการณ์			3.การสาธิต Demonstration	
	-เพลง คำคล้องจอง (บูรณาการกับ งานวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรม ความร่วมมือของเด็กปฐมวัยปี 59)			4.การฝึกปฏิบัติ (Practice)	
				5.การสรุปประเด็น สำคัญ หรือการนำ เสนอผลของ การสืบค้นที่ได้รับ มอบหมาย	
				6.ชาร์ทเพลงและ ชาร์ทคำคล้องจอง	
4	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย (ต่อ)	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	-ฝึกปฏิบัติการเขียนแผน การจัดประสบการณ์			2.การอภิปราย	
	-สื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย			3.การฝึกปฏิบัติ	
				4.ตัวอย่างสื่อเพื่อ การสอนสำหรับ เด็กปฐมวัย	
				5.ตัวอย่างแผน การสอน	

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
5	แนวทางการผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	-สื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการฟัง การพูด			2.การอภิปราย	
	การอ่าน การเขียน			3.การฝึกปฏิบัติ (Practice)	
	ประกอบการใช้			4.บัตรคำศัพท์	
	คำศัพท์ภาษาอังกฤษ			ภาษาอังกฤษ	
				5.บัตรภาพคำศัพท์	
6	แนวทางการผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย (ต่อ)	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	-สื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการฟัง การพูด			2.การอภิปราย	
	การอ่าน การเขียน ประกอบ			3.การฝึกปฏิบัติ (Practice)	
	การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ				
	-นำเสนอสื่อการสอน				
7	นำเสนอแผนการจัดประสบการณ์ ประกอบการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
				2.การอภิปราย	
				3.การฝึกปฏิบัติ (Practice)	
				4.การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Cooperative learning)	

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
7	นำเสนอแผนการจัดประสบการณ์ ประกอบการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย (ต่อ)	0	8	5.การสรุปประเด็น สำคัญ หรือ การนำเสนอผล ของการสืบค้นที่ ได้รับมอบหมาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
8	ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ช่วยครู ใน โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล	0	8	1.การบรรยาย 2.การอภิปราย 3.การใช้กรณีศึกษา 4.การฝึกปฏิบัติ 5.การสรุปประเด็น สำคัญ หรือ การนำเสนอผล ของการสืบค้นที่ ได้รับมอบหมาย 6.การฝึกแสดงออก ทางพฤติกรรม	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
9	ฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล	0	8	1.การบรรยาย 2.การอภิปราย 3.การฝึกปฏิบัติ 4.การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ	อ.พรศิริ แสนคุ้ม

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
9	ฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์	0	8	5.การสรุปประเด็น	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน			สำคัญ หรือ	
	โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล			การนำเสนอผล	
	(ต่อ)			ของการสืบค้นที่	
				ได้รับมอบหมาย	
10	ฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน			2.การอภิปราย	
	โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล			3.การฝึกปฏิบัติ	
				(Practice)	
				4.การเรียนรู้แบบ	
				ร่วมมือ Coope-	
				Rative learning	
				5.การสรุปประเด็น	
				สำคัญ หรือ	
				การนำเสนอผล	
				ของการสืบค้นที่	
				ได้รับมอบหมาย	

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
11	ฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน			2.การอภิปราย	
	โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล			3.การฝึกปฏิบัติ	
				4.การเรียนรู้แบบ	
				ร่วมมือ Coope-	
				Rative learning	
				5.การสรุปประเด็น	
				สำคัญ หรือ	
				การนำเสนอผล	
				ของการสืบค้นที่	
				ได้รับมอบหมาย	
12	ฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน			2.การอภิปราย	
	โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล			3.การฝึกปฏิบัติ	
				4.การเรียนรู้แบบ	
				ร่วมมือ	
				5.การสรุปประเด็น	
				สำคัญ หรือ	
				การนำเสนอผล	
				ของการสืบค้นที่	
				ได้รับมอบหมาย	

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
13	นำเสนอผลการฝึกปฏิบัติการจัด	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก			2.การอภิปราย	
	ปฐมวัยและงานกิจกรรมงาน			3.การใช้กรณีศึกษา	
	โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล			(Case)	
				4.การระดมสมอง	
				(Brain storming)	
				5.การสรุปประเด็น	
				สำคัญ หรือ	
				การนำเสนอผล	
				ของการสืบค้นที่	
				ได้รับมอบหมาย	
14	-การวัดและประเมินผลพัฒนาการ	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	เด็กปฐมวัย			2.การอภิปราย	
	-การให้ความรู้ผู้ปกครองใน			3.การฝึกปฏิบัติ	
	การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย			(Practice)	
	(บูรณาการกับงานวิจัยเรื่อง			4.การสรุปประเด็น	
	การส่งเสริมพัฒนาการโดยการมี			สำคัญ หรือ	
	ส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน			การนำเสนอผล	
	สาธิตอนุบาลราชวมงคล ปี 61)			ของการสืบค้นที่	
				ได้รับมอบหมาย	

ตารางที่ 3.1 แผนการสอน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
		จำนวน ชั่วโมง ทฤษฎี	จำนวน ชั่วโมง ปฏิบัติ		
15	สรุปบทบาทหน้าที่ครูและผู้ช่วยครู	0	8	1.การบรรยาย	อ.พรศิริ แสนคุ้ม
	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้			2.การอภิปราย	
	โดยเน้นการใช้แผนจัด			3.การใช้กรณีศึกษา	
	ประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็น			(Case)	
	สำคัญ เทคนิคการสอน			4.การสรุปประเด็น	
	การประเมินผลพัฒนาการเด็ก			สำคัญ หรือ	
	ปฐมวัย			การนำเสนอผล	
				ของการสืบค้นที่	
				ได้รับมอบหมาย	
				5.การดูงาน	
				โรงเรียนอนุบาล	
				แห่งมหาวิทยาลัย	
				ธรรมศาสตร์ฯ	

(พรศิริ แสนคุ้ม.2563 : หน้า 2-9)

จากแผนการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นแผนการสอน การปฏิบัติงานที่ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาแผนการสอน เพื่อที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทราบก่อนว่าจะต้อง มีการจัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการสอนรายสัปดาห์ ลำดับต่อไป ผู้ปฏิบัติงานจะได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.5 สื่อการเรียนรู้

เด็กปฐมวัยเป็นวัยของการสร้างเสริมพัฒนาการ เด็กต้องการประสบการณ์การเรียนรู้ การฝึกหัด การค้นคว้าและทดลอง อุปกรณ์การเรียน ของเล่น และประสบการณ์ที่จัดให้แก่เด็กจะมีความหมายต่อเด็กมาก ความแปลกของสี ลักษณะ ขนาด รูปร่าง ประเภทของอุปกรณ์ที่เด็กสัมผัสเป็นสิ่งสร้างเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการให้แก่เด็กทั้งสิ้น มอนเตสซอรี (Montesson) ให้ความสำคัญกับอุปกรณ์ที่นำมาให้เด็กเรียนรู้อุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กของมอนเตสซอรีจะทำด้วยไม้ที่ออกแบบโดยเน้นการเรียนรู้จากการสัมผัสรูปร่าง สี ส่วนประกอบและคุณภาพของการประดิษฐ์ที่มีต่อสัมผัสเด็ก เช่น สัมผัสทางตา สัมผัสทางมือว่ามีลักษณะเรียบ หรือรูปร่างเป็นอย่างไร โดยมอนเตสซอรี เชื่อว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการได้สัมผัส การจับต้องและค้นคว้าอุปกรณ์การเรียนรู้ที่มีลักษณะต่างกันอย่างเป็นลำดับต่อเนื่องจากง่ายไปสู่ความซับซ้อน

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยสร้างเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก สื่อการเรียนรู้นี้อาจเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ รวมถึงช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กขยายขอบเขตกว้างขวางมากขึ้น อะไรคือสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กได้สัมผัสล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งเร้าสำหรับเด็ก ยิ่งมีความแปลก มีความแตกต่างกัน เด็กยิ่งได้เรียนรู้มาก สิ่งเร้าที่ดีและสร้างการเรียนรู้ได้มากต้องมีลักษณะเฉพาะคือ สามารถตอบสนองใกล้เคียงกันเป็นลูกโซ่อย่างต่อเนื่อง เด็กได้สัมผัส ได้ฝึกทำซ้ำ มีความพอใจและมีความสุข มีการป้อนข้อมูลกลับที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้เป็นอย่างดี

ประเภทของสื่อการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือให้เด็กสัมผัสจับต้องล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำ การสัมผัสจับต้องด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกสัมผัสสู่การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางและสิ่งเร้าที่ทำหน้าที่เชื่อมสานข้อความรู้ที่ครูต้องการให้เด็กเรียนไปเป็นข้อความรู้ให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก เราอาจจำแนกประเภทของสื่อการเรียนรู้ได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. จำแนกตามจุดประสงค์ เป็นการจำแนกตามเป้าหมายของการนำไปใช้เป็นหลักซึ่งมีประเภทใหญ่ 3 ประเภทดังนี้

1.1 สื่อส่งเสริมพัฒนาการเฉพาะด้าน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยจัดจำแนกเป็นชุด เช่น อุปกรณ์ส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ ชิงช้า ไม้สั่น ลูกบอล ส่วนกล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ แป้งปั้น เป็นต้น

1.2 สื่อประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อที่ครูจัดหาหรือพัฒนาขึ้น เพื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น บัตรคำ บัตรภาพ หุ่นมือ เป็นต้น สื่อประกอบการเรียนรู้ที่ ครูจะพัฒนาขึ้นตามจุดประสงค์การสอนของครู หรือ Teacher-Made Materials นี้เป็นสื่อที่ตรงกับจุดประสงค์ของครู ซึ่งจะเป็นไปตามสาระหลักสูตร สื่อประเภทนี้สามารถใช้สำหรับให้เด็กค้นคว้า สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสามารถตอบสนองได้ทั้งการเรียนและพัฒนาการ อีกทั้งสามารถทำให้เด็กมีส่วนร่วมมากขึ้น ตัวอย่างเช่น สื่อของมอนเตนซอรี สื่อที่ครูพัฒนานี้จะเน้นการเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

1.3 สื่อเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นสื่ออิสระที่เด็กสามารถหยิบเลือกใช้เองได้ เช่น เกมต่าง ๆ เครื่องเล่นเป็นชุด ไม้บล็อก รวมถึงวัสดุจากธรรมชาติ

2. จำแนกตามลักษณะของสื่อ สื่อแต่ละชนิดสามารถปรับใช้ได้กับหลายจุดประสงค์ ถ้าจำแนกตามลักษณะขึ้นอยู่กับว่าครูจะเลือกใช้อย่างไรให้เหมาะสม จำแนกได้เป็น 5 ประเภทคือ 1) วัสดุ 2) อุปกรณ์ 3) เครื่องมือเทคโนโลยี 4) แหล่งเรียนรู้ และ 5) เทคนิคการสอน ซึ่งแต่ละประเภทจะมีวิธีการนำไปใช้แตกต่างกัน

1) สื่อการเรียนรู้ประเภทวัสดุ

สื่อการเรียนรู้มีความสำคัญกับเด็กมาก ปัจจุบันมีทั้งสื่อสำเร็จรูปและสื่อที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งการนำมาใช้ในการเรียนการสอนมีจุดประสงค์แตกต่างกัน ในระหว่างกิจกรรมเด็กจะเรียนรู้อย่างมากจากการกระทำและสัมผัสสื่อการเรียนรู้ การได้สัมผัสสื่อทำให้เด็กลดความกังวลและเรียนรู้การแก้ปัญหา โรงเรียนมอนเตซอรีเป็นโรงเรียนที่เน้นสื่อเป็นสำคัญ (Material-centered) ครูจะเป็นเตรียมสื่อสำหรับเด็กเรียนรู้เป็นลำดับโดยเน้นถึงความเป็นวิชาการ การเรียนรู้การอ่านและการเขียน ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่ครูนำมาใช้ ประเภทวัสดุ หนังสือบางเล่ม อาจหมายถึงวัสดุท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุที่ทำขึ้นเอง ซึ่งในที่นี้จะจำแนกเป็น 5 กลุ่มคือ

1.1) วัสดุแบบมีโครงสร้าง ได้แก่ ของเล่น วัสดุสำเร็จรูปเป็นสื่อที่ครูนำมาใช้มากที่สุด เพราะว่าง่ายและสะดวกกับครูในการจัดเตรียม เช่น ของเล่นที่ตัวสื่อจะจูงใจเด็กทั้งรูปร่าง สี และแบบของสื่อ

1.2) วัสดุจัดกระทำ เป็นสื่อที่ใช้กันมากในกิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กสามารถใช้เล่นและสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง เช่น แป้งปั้น สื่อจัดกระทำนี้ต้องมีครูไปมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ข้อดีของสื่อคือช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การแก้ปัญหา การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและลดความไม่มั่นใจในตนเอง

1.3) วัสดุธรรมชาติ ได้แก่ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้และวัสดุธรรมชาติอื่นล้วนแล้วแต่เป็นสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้เพื่อสร้างมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ

1.4) วัสดุปลายเปิด เป็นกลุ่มวัสดุไม่มีโครงสร้างซึ่งหมายถึง วัสดุที่ให้ประสบการณ์ทางสัมผัสอย่างหลากหลายและผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้การแก้ปัญหาและพัฒนาความคิด

สร้างสรรค์ วัสดุปลายเปิด รวมถึงทรัพยากรเปิด (Open-ended resources) ด้วย ซึ่งหมายถึงอุปกรณ์ที่เปิดโอกาสให้เกิดการค้นพบตนเอง การสื่อสาร การรับรู้ การตระหนักรู้ในตน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสร้างให้เด็กเกิดการคิดที่หลากหลายทิศทาง ตัวอย่างเช่น แท่งไม้ เด็กอาจนำไปเล่นเป็นรถ เล่นเป็นโทรศัพท์ได้

1.5) คอมพิวเตอร์ เป็นวัสดุการเรียนรู้สุดท้ายที่ครูนำมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งอาจเนื่องมาจากขาดแคลน แต่ที่สำคัญในบางประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่นจะไม่นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาล ขณะที่วัฒนธรรมชาติและวัสดุปลายเปิดสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็ก ซึ่งเฟรเดอริค ดิวอี้และพอลาเจท์ เห็นว่ามีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กจริง

2) สื่อการเรียนรู้ประเภทอุปกรณ์

อุปกรณ์การเรียนรู้หมายถึง เครื่องเรือน เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน ซึ่งสำหรับเด็กอนุบาลแล้วอุปกรณ์ทุกชนิดที่เด็กได้สัมผัสแล้วแต่เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กทั้งสิ้น อุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจำแนกเป็นดังนี้

2.1) อุปกรณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียน ในโรงเรียนอนุบาลอุปกรณ์ทุกชนิด ในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กทั้งสิ้น และเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องจัดหาและทำให้เป็นสื่อของการเรียนรู้ เพราะทุกอย่างรอบตัวเด็กคือการเรียนรู้ของเด็ก

2.2) อุปกรณ์การเรียนรู้กลางแจ้ง ปฐมวัยเป็นวัยที่มีพลังกายมาก กระฉับกระเฉง เด็กต้องการเล่น ต้องการวิ่ง กระโดด กลิ้ง ล้มอย่างตั้งใจ การเล่นกลางแจ้งมีความหมายกับเด็กมาก ชั่วโมงเล่นกลางแจ้งเป็นชั่วโมงอิสระอย่างหนึ่งและจำเป็นที่ครูต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กกล้ามเนื้อใหญ่การทรงตัว การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ต้องใช้พลังกำลังให้กับเด็ก การเรียนรู้ความหนักเบาข้อโต้แย้งจะพบมากในการเล่นกลางแจ้ง ดังนั้นเด็กควรมีโอกาสได้เล่นกลางแจ้งอย่างสม่ำเสมอ

2.3) อุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับการประดิษฐ์ ได้แก่ สี กรรไกร เข็มกร้อย ลูกปัด กาว เป็นต้น ลูกคิดรูปทรงเรขาคณิต

2.4) อุปกรณ์ส่งเสริมพัฒนาการเฉพาะด้าน เป็นอุปกรณ์ชุดสำหรับให้เด็กได้ฝึกและมีประโยชน์ต่อพัฒนาการ ได้แก่ ชุดฝึกแต่งกาย ประกอบด้วย ฝึกติดกระดุม ผูกเชือก รูดซิปป ซุดตัวต่อ ชุดฝึก ประสาทสัมพันธ์ เช่น ร้อยลูกปัด อุปกรณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จัดให้กับเด็กต้องเน้นการเล่นการสัมผัสที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ให้ประสานสัมพันธ์ ฝึกการตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ รู้จักการสังเกตเปรียบเทียบและสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งจำเป็นสำหรับเด็กในการเรียนรู้วิถีชีวิตและการเป็นอยู่ในปกติ

2.5) อุปกรณ์เทคโนโลยี การเรียนรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์เทคโนโลยีไม่เฉพาะแค่คอมพิวเตอร์แต่รวมถึงเครื่องมือสื่อสาร เด็กควรได้รู้ได้สัมผัส เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมปัจจุบัน ในการเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับชั้นอนุบาลนั้นมีประโยชน์ ในแง่เด็กมีความสุขและมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ในขณะที่เด็กต้องสร้างเสริมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้กับเด็กด้วย

2.6) อุปกรณ์การเรียนรู้วิชาการ หมายถึง อุปกรณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อการสร้างเสริมเป็นวิชาการ เช่น ชุดเครื่องเล่นต่อภาพสี เกมการศึกษา เป็นต้น และรวมถึงอุปกรณ์การสอนที่ครูผลิตด้วย เช่น บัตรคำ ภาพประกอบการสอน ชุดอุปกรณ์การเรียนรู้วิชาการมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนการสอน

หลักการจัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้

เด็กปฐมวัยชอบการเล่นการสัมผัส อุปกรณ์ทุกชนิดที่เด็กได้สัมผัสและได้ปลี่ยนเป็นสื่อของการสร้างการเรียนรู้ แต่อุปกรณ์การเรียนรู้ทุกชนิดมิได้เหมาะกับเด็กปฐมวัยทุกอย่างเสมอไป ครูปฐมวัยต้องเข้าใจการจัดหาจัดเตรียมเพื่อให้ได้อุปกรณ์การเรียนรู้ที่มีประโยชน์กับเด็กที่คุ้มค่ามากที่สุด หลักการจัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาลมีอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะของอุปกรณ์ต้องมีความหลากหลาย อุปกรณ์การเรียนรู้ เช่น ของเล่นเป็นเครื่องมือที่เด็กใช้ในการเล่น ซึ่งมีความหมายกับเด็กมากเพราะ (1) ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้บทบาทที่สมมติขึ้นหรือเล่นเป็นแบบผู้ใหญ่ (2) เป็นแหล่งให้สารสนเทศและความหมายของสิ่งต่างๆ แก่เด็ก และ (3) ช่วยเด็กให้เข้าใจสภาพทางสังคมรอบตัวเด็ก จากการที่เด็กได้เล่นบทบาทสมมติ และเข้าถึงความคิดและความรู้สึก เด็กแต่ละวัยแต่ละอายุจะใช้ประโยชน์จากของเล่นแตกต่างกัน การจัดของเล่นต้องใช้อายุเด็กเป็นเกณฑ์ ในการเลือกของเล่นอุปกรณ์การเรียนรู้ที่จัดไม่จำเป็นต้องเป็นอุปกรณ์สำเร็จรูปอย่างเดียว ควรเป็นอุปกรณ์ที่เด็กได้คิด ค้นหา พัฒนาและคิดสร้างสรรค์ด้วยตัวอย่าง เช่น เครื่องถ้วยชามซ้อนเหมือนจริง ส่วนพวกผ้า อาจเป็นเศษผ้าอยู่ด้วยเพื่อให้เด็กคิดแก้ปัญหา นำเศษผ้าไปใช้ตามจินตนาการ เช่น ทำเป็นผ้าปูโต๊ะบ้าง ผ้าคลุมหมบ่าง เป็นต้น

การเลือกอุปกรณ์การเรียนรู้ตามอายุมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ถ้าโรงเรียนสามารถจัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้ได้เหมาะสมจะเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กที่ดี ในการเลือกอุปกรณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กต้องพิจารณาประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากอุปกรณ์ชิ้นนั้น ซึ่งเด็กแต่ละอายุต้องการต่างกัน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างอุปกรณ์การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับเด็กอายุต่างกัน

อายุ 2 ปี	ของเล่นที่จำเป็นได้แก่ หนังสือภาพประกอบ รถลาก ตุ๊กตา แป้งปั้น ลูกบอล
อายุ 3 ปี	เครื่องเล่นปีปาย รถลาก จักรยาน 3 ล้อ ตัวต่อ อุปกรณ์วาดภาพ กรรไกรตัดกระดาษ ตุ๊กตา แป้งปั้น ไม้บล็อก
อายุ 4 ปี	บันไดเต้ บ้านจำลอง จักรยาน ลูกโป่งยวบ ภาพต่อ เครื่องดนตรี เครื่องครัว สะพานไต่ราว
อายุ 5-6 ปี	อุปกรณ์เล่นน้ำเล่นทราย เครื่องดนตรี จักรยาน 2 ล้อ ดินน้ำมัน ถ้ำลอด อุโมงค์เครื่องมือช่างไม้

2. ความปลอดภัย ข้อสำคัญอุปกรณ์ที่จัดหาไว้ นอกจากกระตุ้นพัฒนาการของเด็กเด็กสามารถสัมผัสได้หลายแง่มุม แล้วยังต้องมีความปลอดภัยทั้งสี กลิ่น และรูปร่างของอุปกรณ์ ง่ายต่อการนำไปเรียน เช่น การเคลื่อนย้าย การติดตั้ง ที่สำคัญต้องแข็งแรง ทนต่อการเล่นหยิบจับของเด็ก ขนาดของอุปกรณ์ที่จัดหาต้องไม่เล็กเกินไปเพราะเด็กอาจหยิบมาอม มาแหย่หูเป็นอันตราย ขอบมุมของอุปกรณ์ต้องเรียบมนไม่ขีดข่วนเด็ก ต้องเก็บล้างทำความสะอาดหรืออบยาฆ่าเชื้ออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ถ้าเป็นไปได้ควรทำทุกสัปดาห์

2. การจัดวางอุปกรณ์ อุปกรณ์มักจะจัดวางอยู่ในตู้หรือชั้น ควรอยู่ในระดับที่เด็กหยิบจับนำมาใช้ได้สะดวก ชั้นเก็บของต้องมีความสูงพอสำหรับการหยิบการเอื้อมของเด็กที่สามารถช่วยตนเองได้

3. จำนวนอุปกรณ์ อุปกรณ์ที่อยู่ในมุมควรมีจำนวนมากพอสำหรับเด็ก 3-4 คน เข้าเล่นและมีความหลากหลายเพื่อให้เด็กได้สังเกต เลือกค้นและเรียนรู้อย่างอิสระ

4. งบประมาณ การจ่ายเงินเพื่อจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนรู้ต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าของอุปกรณ์และการลงทุน อุปกรณ์การเรียนรู้ที่ต้องจัดซื้อไม่จำเป็นต้องมีราคาสูง แต่ต้องให้ประโยชน์หลากหลายใช้ได้หลายโอกาส นอกจากส่งเสริมพัฒนาการแล้วต้องสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กด้วย

3) สื่อการเรียนรู้ประเภทเครื่องมือเทคโนโลยี

เด็กปฐมวัยเป็นนักสร้างสรรค์และนักคิดที่เรียนรู้ได้จากการหยิบจับวัสดุจริง และสถานการณ์จริง ด้วยการค้นหาอย่างอิสระ จากการได้รับประสบการณ์และการเล่น ซึ่งในโลกปัจจุบันจะไม่เพียงแต่วัสดุเท่านั้น เทคโนโลยียังเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้ในโลกปัจจุบันของเด็กด้วย สื่อประเภทเทคโนโลยีที่ครูนำมาใช้กับเด็กปฐมวัย อาจจะได้แก่ วิทยุ เทปบันทึกเสียง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือแม้แต่คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เพื่อใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างคล่องตัว เช่น ใช้เทปบันทึกเสียงเพื่อเรียนการแต่งเพลง เป็นต้น

3) สื่อการเรียนรู้ประเภทแหล่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้อาจเป็นบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ และชุมชนที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้สิ่งที่ต้องการได้ แหล่งเรียนรู้ที่จำแนกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน แหล่งการเรียนรู้นอกโรงเรียนและแหล่งการเรียนรู้ด้านสารสนเทศ

4) สื่อการเรียนรู้ประเภทเทคนิคการสอน

การสัมผัสเป็นช่องทางพื้นฐานการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การได้เห็นของจริงการได้สัมผัส หยิบ จับ ดู ชิม หรือฟัง กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กมาก หากสื่อเป็นของจริงเด็กจะเรียนรู้ในสิ่งสมบูรณ์ สื่อการเรียนทุกอย่างช่วยให้เรื่องหรือสาระที่เรียนเป็นรูปธรรม เกิดความเข้าใจง่ายและเห็นจริง นอกจากสื่อการเรียนจะเป็นสิ่งของวัสดุแล้วสื่อการเรียนยังหมายถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและ กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นด้วย ซึ่งลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เป็นสื่อการเรียนที่ดีต้องทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เทคนิคเป็นสื่อการสอนที่สำคัญ การใช้เทคนิคที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจของเด็กจะ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้น ความอยากในการเรียนรู้ ใคร่รู้และรู้ในเรื่องที่เรียน เทคนิคการสอนที่ เด็กปฐมวัยชอบมากคือการเล่น ประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ

ประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี หรือเทคนิคการสอนของครูเป็นสิ่งที่ช่วย ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กทำให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เรียนมากขึ้น สามารถถ่ายทอดความคิดความเข้าใจจาก การได้รับรู้ทางตา ได้สัมผัส ร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู แต่สื่อการเรียนรู้จะมีประโยชน์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อสื่อการเรียนรู้นั้นนำมาใช้อย่างมีความหมาย มีจุดประสงค์ ตรงกับ ความต้องการการเรียนรู้ของเด็ก เด็กถ่ายทอดไปสู่สัญลักษณ์ที่มีความหมายสำหรับเด็ก สื่อการเรียนรู้ ช่วยสนับสนุนพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และปัญญาให้กับเด็ก ไม่ว่าจะเป็สื่อประเภท วัสดุ อุปกรณ์ หรือการเล่น ต่างทำให้เด็กพัฒนาทักษะกลไกของร่างกาย การได้แสดงออกการสร้างสรรค์ ซึ่งเด็กสามารถสร้างความรู้ผ่านทางกิจกรรมที่ได้กระทำนั้น เมื่อเด็กได้สัมผัสกับสื่อการเรียนรู้ สื่อเป็นแกน ของการเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัย

กล่าวโดยสรุป สื่อการเรียนรู้เป็นอุปกรณ์การศึกษาที่ใช้เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญาของเด็ก ประเภทของสื่อมีหลากหลาย อย่างน้อยใน 5 ประเภท คือ 1) วัสดุ 2) อุปกรณ์ 3) เครื่องมือเทคโนโลยี 4) แหล่งเรียนรู้ และ 5) เทคนิคการสอน ซึ่งสื่อแต่ละชนิดหากครู นำมาใช้โดยบูรณาการเข้ากับสาระหลักสูตรและสอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก สื่อการเรียนรู้จะมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็กมากที่สุด (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 77-98.)

สื่อการเรียนรู้ ถือเป็นวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษาที่ใช้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยผู้เป็นครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเรื่อง การจัดเตรียมสื่อการสอน สื่อการสอนที่ผู้ปฏิบัติงานจะขอล่ามาถึงต่อไปนี้เป็นสื่อการสอนที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้จัดเตรียมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1.6 สื่อการสอน กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

สื่อการสอนที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องจัดเตรียมสำหรับ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ซึ่ง กิจกรรมนี้สื่อที่นำมาใช้นั้นจะเป็นเครื่องกำหนดจังหวะสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวทุกส่วนของ ร่างกายอย่างอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น ให้เด็กทราบเมื่อใช้เครื่องเคาะจังหวะนี้ให้สัญญาณใน การเปลี่ยนท่าทางหรือการหยุด

1) ฉิ่ง

ภาพที่ 3.1 แสดงฉิ่ง

ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีไทยประเภท เครื่องตี ทำด้วยทองเหลือง หล่อหนา ปาก ผายกลม 1 ชุด มี 2 ฝา ฉิ่งมี 2 ชนิด คือ ฉิ่ง ที่ใช้สำหรับวงเครื่องสาย และวงมโหรี ฉิ่ง สำหรับวงปี่พาทย์มีขนาดที่วัดผ่านศูนย์กลาง จากขอบข้างหนึ่งไปสุดขอบอีกข้างหนึ่งกว้าง ประมาณ 6-6.5 ซม. เจาะรูตรงกลางสำหรับ ร้อยเชือก เพื่อให้จับสะดวกขณะตี ส่วนฉิ่ง สำหรับวงเครื่องสายและวงมโหรีนั้น มีขนาด เล็กกว่า วัดผ่านศูนย์กลางได้ขนาดประมาณ 5.5 ซม.

วิธีใช้ การตีฉิ่ง ต้องเอาขอบของฝาข้างหนึ่งกระทบกับอีกฝาหนึ่ง แล้วยกขึ้น ก็จะมีเสียงดังกังวาน ยาวดัง “ฉิ่ง” แต่ถ้าเอาทั้ง 2 ฝานั้นกระทบและประกบกันไว้ จะได้ยินเสียงดังสั้น ๆ ดัง “ฉับ” ดังนั้น การเรียกชื่อเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่า ฉิ่ง ก็เพราะเรียกตามเสียงที่เกิดขึ้นนั่นเอง กิจกรรมเคลื่อนไหวและ จังหวะนำฉิ่งมาใช้เป็นเครื่องเคาะจังหวะเพื่อให้สัญญาณในการเปลี่ยนท่าทางหรือการหยุดในกิจกรรม (เกริกศักดิ์. 2555 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

2) ฉาบ

ภาพที่ 3.2 แสดงฉาบ

วิธีใช้ เวลาบรรเลงใช้ 2 ฝ่ามามีกระทบกันให้เกิดเสียงตามจังหวะ เมื่อฉาบทั้งสองข้างกระทบกันขณะตีประกบกันก็ จะเกิดเสียง ฉาบ แต่ถ้าตีแล้วเปิดเสียงก็จะได้ยินเป็น แฉ่ง แฉ่ง แฉ่ง เป็นต้น กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัยนำฉาบมาใช้เป็นเครื่องให้สัญญาณในการเปลี่ยนท่าทางหรือการหยุดการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก (เกริกศักดิ์. 2555 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

3) กรับ

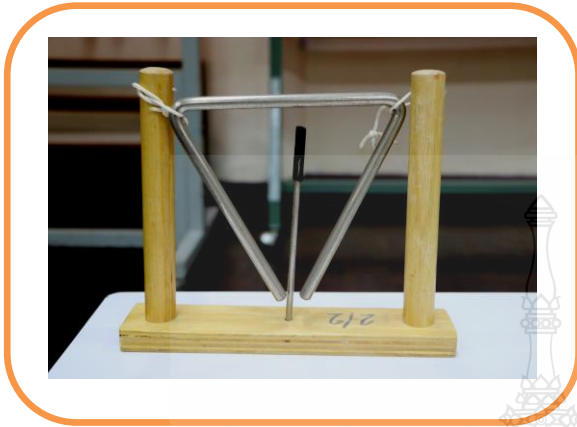
กรับ เป็นเครื่องดนตรีไทย ประเภทเครื่องตี ทำด้วยไม้ไผ่ผ่าซีก มีรูปร่างแบบตามซีกไม้ไผ่ หนาตามขนาดของเนื้อไม้ยาวประมาณ 40 ซม. ทำเป็น 2 อันหรือเป็นคู่

วิธีใช้ ใช้มือหนึ่งถือกลับ แล้วตีกลับลงไปบนอีกมือหนึ่งที่รองรับ ตีให้ผิวกระทบกันทางด้านแบนเกิดเสียงเป็นกรับ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ทำจังหวะประกอบร่วมกับฉิ่ง ใช้ประกอบเป็นเครื่องเคาะจังหวะให้สัญญาณในการแสดงท่าทางและการหยุดในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย (เกริกศักดิ์. 2555 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

ภาพที่ 3.3 แสดงกรับ

4) ไทรแองเกิล สามเหลี่ยม หรือ กิ่ง (Triangle)

ไทรแองเกิล สามเหลี่ยม หรือ กิ่ง (Triangle) คือ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ ทำด้วยแท่งโลหะ ดัดให้เป็นรูปสามเหลี่ยม แท่งโลหะมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. เพื่อให้เสียงดังกังวานต้องแขวนกิ่งไว้กับเชือก แล้วตีกระทบด้วยแท่งโลหะ กิ่งมีเสียงแจ่มใส มีชีวิตชีวา

ภาพที่ 3.4 แสดงไทรแองเกิล สามเหลี่ยม หรือ กิ่ง (Triangle)

วิธีใช้ การตีกิ่งเพื่อให้เสียงดังกังวานต้องแขวนกิ่งไว้กับเชือก แล้วตีกระทบด้วยแท่งโลหะ กิ่งมีเสียงแจ่มใสมีชีวิตชีวา ใช้ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นเครื่องให้สัญญาณการเคลื่อนไหวท่าทาง และการหยุดในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย (ไชยยันต์ จันธิมา. 2558 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

5) กลองกลมเคาะจังหวะ

กลองกลมเคาะจังหวะ คือ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ทำด้วยไม้ ที่สามารถตีได้ทั้ง 2 ด้าน โดยมีเสียงที่แตกต่างกัน เพิ่มความหลากหลายในเสียงดนตรี

วิธีใช้ ใช้ตีประกอบเป็นเครื่องเคาะจังหวะให้สัญญาณในการแสดงท่าทางและการหยุดในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 3.5 แสดงกลองกลมเคาะจังหวะ

6) แทมโบริน

ภาพที่ 3.6 แสดงแทมโบริน

แทมโบรินเป็นเครื่องให้สัญญาณการเคลื่อนไหวท่าทางและการหยุดในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย (ไชยยนต์ จันธิมา. 2558 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

แทมโบริน เป็นเครื่องตี

กระทบจังหวะ ประกอบด้วยขอบกลองขนาดเล็กประมาณ 10 นิ้ว ขอบอาจทำด้วยไม้ พลาสติกหรือโลหะรอบโลหะประกบกัน 2 แผ่น หรือติดด้วยลูกกระพรวนเป็นระยะ

วิธีใช้ ใช้การตีกระทบกับฝ่ามือเกิดเสียงดังกรุ๊งกริ๊ง เพื่อประกอบจังหวะให้เกิดความสนุกสนาน สดชื่น ใช้ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

7) มาราคาส หรือ ลูกแซค

มาราคาส หรือ ลูกแซค

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะ อยู่ในกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะที่มีระดับเสียงไม่แน่นอน แต่เดิมทำด้วยผลน้ำเต้าแก่จัดทำให้แห้ง ภายในบรรจุด้วยเมล็ดน้ำเต้าเมล็ดลั่วต่อด้ามไว้สำหรับถือ

วิธีใช้ ใช้เขย่าเพื่อให้เกิดเสียงดังข้างจะเขย่าด้วยมือทั้งสองข้างให้ดังสลับกัน เป็นเครื่องให้สัญญาณการเคลื่อนไหวท่าทางและการหยุดในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย (ไชยยนต์ จันธิมา. 2558 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

ภาพที่ 3.7 แสดงมาราคาส หรือ ลูกแซค

8) ริปบิ้นไม้

ริปบิ้นไม้ เป็นอุปกรณ์เคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ทำจากริปบิ้นพลาสติกขนาดหน้ากว้าง 2 เซนติเมตร พันต่อกับไม้ตะเกียบ และไม้ตะเกียบตกแต่งใช้ฟอราเทปพันไม้เพื่อไม่ให้มีเสียงไม้ที่อาจเป็นอันตรายกับนักเรียนได้

วิธีใช้ ใช้ให้เด็กจับอุปกรณ์แล้วแกว่งไปมา หมุนหรือให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระ โดยใช้ อุปกรณ์ริปบิ้นไม้ (วารัญญา ศรีดาวฤกษ์ 2559 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

ภาพที่ 3.8 แสดงริปบิ้นไม้

9) ถุงทราย

ภาพที่ 3.9 แสดงถุงทราย

ถุงทราย เป็นอุปกรณ์เคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ผลิตจากผ้าสักหลาดเย็บเป็นรูปสี่เหลี่ยมและใส่ทรายสีลงในถุงผ้าและเย็บปิด

วิธีใช้ ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหว เช่น การเล่นเกมเก็บถุงทราย โดยครูให้เด็กยืนในจุดที่เตรียมไว้และให้เด็กทำการเป่าไปยังถุงกับเพื่อนโดยผู้ชนะจะมีสิทธิ์ได้เก็บถุงทรายก่อน

และครูเป็นผู้กำหนดสีที่เด็กจะต้องกระโดดไปเก็บและนำมาใส่ตะกร้า (ทาญิการ์ ศรีสมภาร 2562 : สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

3.1.7 สื่อการสอน กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

สื่อการสอนที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องจัดเตรียมสำหรับ กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม เพื่อให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ ได้แก่

1) การสนทนาหรือการอภิปราย เป็นการพูดคุยซักถามระหว่างเด็กกับผู้สอน สื่อประกอบการสนทนา เช่น ป้ายนิเทศ ดังภาพที่ 3.8 – 3.9

ป้ายนิเทศ หมายถึง สื่ออุปกรณ์ประเภทแผ่นป้ายที่ใช้ในการจัดแสดงผลงานประกาศข่าวสาร แสดงผลงานของผู้เรียน นำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในรูปแบบภาพประกอบการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สะดุดตาผู้ที่ผ่านไปมา สามารถพบเห็นรับทราบข้อมูลได้ง่าย โดยแผ่นป้ายนิเทศสามารถทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น ฟิล์มเจอร์บอร์ด แผ่นพลาสติก แผ่นชาญอ้อย เป็นต้น (เป็นทอง นันทะลาด.2560 : 59)

ภาพที่ 3.10 แสดงป้ายนิเทศ

วิธีใช้ นำมาใช้สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์

การจัดป้ายนิเทศมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กเพราะทำให้เด็กได้ขยายประสบการณ์จากเนื้อหาที่เด็กได้เรียนรู้จากการจัดประสบการณ์ของครู

ภาพที่ 3.11 แสดงป้ายนิเทศ

2) การเล่านิทานหรือการอ่านนิทาน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนเล่าหรืออ่านเรื่องราวจากนิทานซึ่งผู้สอนจะเลือกนิทานให้เหมาะสมกับวัย สื่อที่ใช้อาจเป็นหนังสือนิทาน หนังสือภาพ หรือหุ่นมือ ดังภาพที่ 3.10 - 3.11

รูปภาพที่ 3.12 แสดงหนังสือนิทาน

นิทาน คือเรื่องเล่า มีการผูกเรื่องราว มีตัวละคร มีเหตุการณ์ในการดำเนินเรื่อง นิทานอาจมีเค้าโครงจากเรื่องจริง จินตนาการ ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม มีการแทรกเกร็ดความรู้ในเนื้อเรื่อง นิทานสำหรับเด็ก หมายถึง เรื่องราวที่แต่งขึ้นหรือผูกขึ้นเพื่อนำมาเล่าหรือถ่ายทอดสู่เด็ก ด้วยเทคนิควิธีการที่ต่างกันไปในนิทานยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกทักษะ เตรียมพร้อมในการเรียนของเด็กปฐมวัย วัตถุประสงค์ของการเล่านิทานเพื่อ การพัฒนา และเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย

การเลือกหนังสือนิทาน นิทานหรือหนังสือที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นเรื่องสั้น ฟังเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน มีจุดเด่นของเรื่องจุดเดียว เด็กดูภาพหรือฟังเรื่องราวเข้าใจได้ และสนุกสนาน มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ ชวนติดตาม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และใกล้ชิดตัวเด็ก หรือธรรมชาติแวดล้อมไม่มีการบรรยายเนื้อเรื่อง ควรมีลักษณะเป็นบทสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละคร (เพ็ญศรี แก้ววัน และคณะ.สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

หุ่นมือ มีตั้งแต่ขนาดเล็กหุ่นมือมีลำตัวกลม เพื่อให้ผู้เชิดสอดแขนเข้าไปได้ โดยใช้มือ และ นิ้ว มือ ควบคุมบังคับ การเคลื่อนไหวของตัวหุ่น ส่วนศีรษะของหุ่นเป็นอวัยวะหลักที่สำคัญซึ่งวัสดุที่นำมาใช้ประดิษฐ์ เช่น ผ้าสักหลาด ศีรษะของหุ่นมือจะตรึงติดอยู่กับลำตัวหุ่นซึ่งมีลักษณะเป็นเสี้ยวกลม หลวม ตรงลงมาเพื่อให้ผู้เชิดสอดแขนเข้าไปได้

รูปภาพที่ 3.13 แสดงหุ่นมือ

ประโยชน์ของหุ่นมือ เสริมสร้างพัฒนาการและทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมือ การเรียนรู้ด้วยการแสดงจากหุ่นมือ ทำให้เด็กสามารถจดจำเรื่องราวได้ง่ายขึ้น (เพ็ญศรี แก้ววัน และคณะ.สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

3) การทดลอง/ปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ ทดลอง มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เช่น การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ สื่อที่ต้องจัดเตรียมได้แก่ แวนขยาย ดังภาพที่ 3.12 – 3.13

ภาพที่ 3.14 แสดงแว่นขยาย

แว่นขยาย เป็นอุปกรณ์ที่ทำจากเลนส์นูน ที่ช่วยขยายขนาดของวัตถุ ให้ส่องดูวัตถุขนาดเล็กที่ตามองเห็นไม่ชัด ให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น

วิธีใช้ การใช้แว่นขยายต้องให้ระยะวัตถุอยู่ห่างจากแว่นขยายน้อยกว่าระยะความยาวโฟกัสของแว่นขยาย ลักษณะภาพที่ได้เป็นภาพเสมือนหัวตั้งเหมือนวัตถุ เกิดภาพด้านเดียวกับวัตถุ

แว่นขยายที่มีความยาวโฟกัสสั้นจะขยายขนาดของวัตถุได้มาก จึงใช้แว่นขยายส่องดูวัตถุที่ต้องการความชัดเจน เช่น การเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเรื่องผีเสื้อแว่นขยายนี้นจะนำมาใช้ในการส่องดูการเจริญเติบโตของหนอนผีเสื้อ (ธนพล ไกลชิด. 2557.สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

แก้วปิกเกอร์ เป็นเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในห้องปฏิบัติการเพื่อบรรจุสารเคมี มีรูปร่างเป็นทรงกระบอกก้นแบน ปากแฉะออกเล็กน้อยและมีจะงอยเพื่อช่วยในการเทสาร (Sanook guru.2556.สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

ภาพที่ 3.15 แสดงแก้วปิกเกอร์

วิธีใช้ ใช้ในการทดลองกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ใส่ของเหลวที่ต้องปฏิบัติการทดลอง เช่น กิจกรรมการทดลองการเปลี่ยนสีของผักกาดขาว เป็นต้น

4) การประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทดลอง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทดสอบและปฏิบัติการด้วยตนเอง เช่น การทอด การต้ม วัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องจัดเตรียมได้แก่ กระทะไฟฟ้า มีดพลาสติก ถ้วยแก้วใส ผ้ากันเปื้อนพร้อมหมวก ฯลฯ ดังภาพที่ 3.14 – 3.17

ภาพที่ 3.16 แสดงกระทะไฟฟ้า

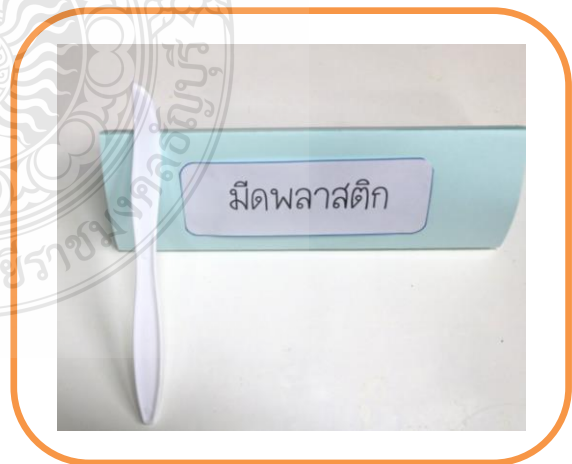
กระทะไฟฟ้า เป็นกระทะ

เคลือบเทฟลอน ให้อาหารไม่ติดกระทะ มีฝาแก้วใสทนความร้อน มองเห็นอาหารภายในพร้อมซึ่งหนึ่ง 1 ชั้น สำหรับนึ่งอาหารได้ประกอบอาหารได้หลากหลาย

วิธีใช้ ใช้ประกอบอาหาร ทั้งการต้ม ต้ม ผัด แกงหรือการทอดใช้ในหน่วยการเรียนรู้ การสอนที่มีการประกอบอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย (บทความวิทยาศาสตร์.สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

มีดพลาสติก เป็นมีดที่ผลิตจากพลาสติก มีที่จับถือได้สะดวกกับการใช้งาน ในการเลือกมีดพลาสติกที่จะนำมาใช้กับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเลือกมีดที่มีปลายมนไม่แหลมคมจนเกินไป เพื่อไม่เป็นอันตรายสำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีใช้ ใช้สำหรับหั่นผัก ผลไม้ ไม่บาดมือเด็ก ใช้สำหรับกิจกรรมการประกอบอาหารให้นักเรียนได้ฝึกการปฏิบัติแบบเสมือนจริง

ภาพที่ 3.17 แสดงมีดพลาสติก

ภาพที่ 3.18 แสดงชามแก้วใส

ชามแก้วใส เป็นชามแก้วใส ผลิตจากแก้วเนื้อใส หนาเป็นพิเศษ

วิธีใช้ ใช้สำหรับใส่วัตถุดิบหลักหรือเครื่องปรุงรสในการประกอบอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นวัตถุดิบหรือเครื่องปรุงในการประกอบอาหารชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ชุดผ้ากันเปื้อน เป็นชุดผ้ากันเปื้อนสำหรับเด็ก พร้อมหมวกคลุมผมสำหรับประกอบอาหาร

วิธีใช้ ใช้สำหรับสวมใส่ในขณะปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหาร ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารนั้น นอกจากผู้สอนต้องสวมใส่ชุดผ้ากันเปื้อนแล้วนั้น สิ่งที่คุณสอนจะต้องจัดเตรียมให้กับผู้เรียนก็คือผ้ากันเปื้อนสำหรับเด็ก

ภาพที่ 3.19 แสดงชุดผ้ากันเปื้อน

ข้อเสนอแนะ

ในการจัดเตรียมชุดผ้ากันเปื้อนแต่ละครั้งของการสอนนั้นอาจจะไม่ต้องจัดเตรียมไว้เท่ากับจำนวนเด็ก เพราะกิจกรรมการประกอบอาหารนั้น ผู้สอนต้องหาอาสาสมัครออกมาทีละ 1-2 คน ในการเป็นผู้ช่วยคุณครูในการประกอบอาหารหน้าชั้นเรียน

5) การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา จังหวะและการแสดงท่าทางให้สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้องจอง สื่อการสอน ดังภาพที่ 3.18 – 3.19

ภาพที่ 3.20 แสดงชาร์ตเพลง

ชาร์ตเพลง ชาร์ตเพลง คือเพลง เด็กที่ตรงกับหน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ ที่ ผู้สอนนำมาใช้ร่วมกับกิจกรรม การเรียนการสอน

วิธีใช้ ใช้สอนเด็กในกิจกรรมเสริม ประสพการณ์ ผู้สอนอาจนำมาใช้สอนในขั้นนำ ก่อนเริ่มการสอนกิจกรรมหลักหรือใช้เป็นขั้น สรุปลุสสุดท้ายการสอนก็ได้เช่นกัน

ชาร์ตคำคล้องจอง ชาร์ตคำ คล้องจอง แผ่นชาร์ตแสดงคำคล้องจอง คำคล้อง จองคือคำที่มีสระเสียงเดียวกัน หรือคำที่มีความหมายคล้องจองกันมีความไพเราะด้วย พยัญชนะเสียงสระครมีความหมาย (ยุพาพร สิงหวงศ์. 2557.สืบค้นจากระบบออนไลน์.)

วิธีใช้ ใช้สอนเด็กในกิจกรรมเสริม ประสพการณ์ ผู้สอนอาจนำมาใช้สอนในขั้นนำ ก่อนเริ่มการสอนกิจกรรมหลักหรือใช้เป็นขั้นสรุปลุสสุดท้ายการสอนก็ได้เช่นกัน

ภาพที่ 3.21 แสดงชาร์ตคำคล้องจอง

3.1.8 สื่อการสอน กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก มีหลายกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียน เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การพับ การตัด ฉีก ปะ ฯลฯ โดยผู้ปฏิบัติงานจะขอยกตัวอย่างสื่อการสอนที่จำเป็นและนำมาใช้ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้แก่

1) สื่อการสอนกิจกรรมการวาดภาพและระบายสี

1.1) สีเทียน / สีไม้ / สีน้ำ ดังภาพที่ 3.20 – 3.22

รูปภาพที่ 3.22 แสดงสีเทียน

สีเทียน สีเทียนมีลักษณะเป็นแท่ง เด็กก่อนวัยเรียนควรใช้สีเทียนแท่งใหญ่ บรรจุกล่องละ 6 สี และ 12 สี เขียนลงบนกระดาษบุรูปหรือกระดาษวาดเขียนก็ได้ ไม่สกปรกเลอะเทอะเหมาะกับเด็กก่อนวัยเรียน (สัตยา สายเชื้อ. 2541 : 59)

วิธีใช้ ใช้สำหรับเขียนหรือระบายลงในกระดาษ ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

สีดินสอ (สีไม้) สดินสอหรือสีไม้

ไส้ของดินสอเป็นสี มีหลายขนาดเหมาะกับเด็กเล็กมากที่สุด เพราะไม่เลอะมือ แต่ลักษณะของเส้นเล็กไป เหมาะที่จะฝึกในชั้นขีดเขียน (2-4 ขวบ) (สัตยา สายเชื้อ. 2541 : 59)

วิธีใช้ ใช้สำหรับเขียนหรือระบายลงในกระดาษ ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 3.23 แสดงสีไม้

ภาพที่ 3.24 แสดงสีโปสเตอร์

สีโปสเตอร์ สีโปสเตอร์ เป็นสีที่มีคุณสมบัติที่บ่งแสงปานกลาง ความเข้มข้นของเนื้อสีมาก เหมาะสำหรับประกอบการพิมพ์ภาพ (สตัยา สายเชื้อ. 2541 : 58)

วิธีใช้ กิจกรรมพิมพ์ภาพ, การพับสี สามารถนำไปใช้งานสีและใช้งานได้ทันที

กิจกรรมระบายสีภาพ, กิจกรรมการเป่าสีและการเทสี - นำสีโปสเตอร์ผสมน้ำให้ใสพอประมาณ สัดส่วน น้ำ 3 ส่วน 4 และใช้งานได้ทันที

1.2) พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ 12) และ กล่องใส่สี ดังรูปภาพที่ 3.23

พู่กัน พู่กันหรือแปรงคือเครื่องมือสำหรับทาสีและระบายสี พู่กันนั้นผลิตโดยใช้เหล็กหนึบขนแปรงให้มีขนาดแตกต่างกันไปในแต่ละเบอร์ (สารานุกรมเสรี. 2562. สืบค้นจากรบบออนไลน์)

วิธีใช้ ใช้สำหรับระบายสีน้ำในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 3.25 แสดงพู่กัน

ข้อเสนอแนะ

พู่กันเป็นอุปกรณ์ที่มีส่วนช่วยให้งานศิลปะ ได้แสดงออกมาอย่างเต็มที่ การเลือกพู่กัน สำหรับเด็กปฐมวัย ควรเลือกเบอร์ 12 เพราะจะเป็นพู่กันเบอร์ใหญ่เหมาะแก่การจับถือและการปฏิบัติกิจกรรม

1.3) กล่องใส่สีน้ำ

กล่องใส่สีน้ำ กล่องใส่สีน้ำ 4

ช่องทรงสี่เหลี่ยม แบ่ง 4 ช่อง ขนาด 13 x 13 x 4.5 cm. มีฝาปิด พลาสติกหนา แข็งแรง สีขาวใส

วิธีใช้ ใช้สำหรับใส่สีน้ำที่ผสม พร้อมทำกิจกรรม ช่องละ 1 สี

ภาพที่ 3.26 แสดงกล่องใส่สีน้ำ

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การใช้สีน้ำ จะใช้กล่องพลาสติก 4 ช่อง แทนการใช้งานสี เนื่องจากสีนั้นมีขนาดเล็ก สำหรับเด็กปฐมวัยการใช้กล่องพลาสติกที่มีขนาดเล็กและกว้างจะเหมาะกับการใช้งานศิลปะสีน้ำสำหรับเด็กปฐมวัย

1.4) ผ้ากันเปื้อน

ผ้ากันเปื้อน ผ้ากันเปื้อน วัสดุเป็น

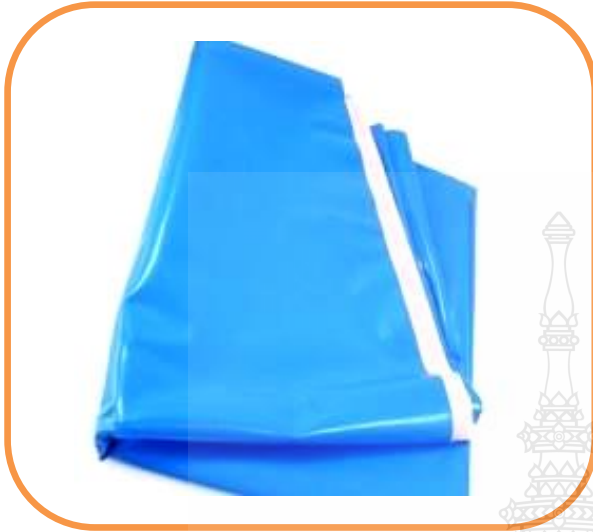
ผ้าพลาสติก PVC เนื้อหนานุ่ม ทนทาน เนื้อพลาสติกกันน้ำได้ผลิตจากพลาสติก PVC เนื้อดี สีชุ่น สามารถกันน้ำได้ ใช้ได้ดีสามารถสวมใส่ได้ง่าย

วิธีใช้ ใช้สำหรับสวมใส่ นำผ้ากันเปื้อน คล้องคอและผูกสายที่ด้านหลัง ขณะปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมศิลปะสีน้ำ เป็นต้น เพื่อป้องกันมิให้เสื้อผ้าชุดนักเรียน เปอะเปื้อน

ภาพที่ 3.27 แสดงผ้ากันเปื้อน

1.5) ผ้ายางรองทำศิลปะ

ผ้ายางรองทำศิลปะ

ผ้ายางรองทำกันเป็นอนใช้สำหรับกิจกรรมศิลปะ เนื้อผ้ายางพลาสติกแบบนิ่ม ใช้งานได้นาน และมีความยืดหยุ่น ขนาด 90 cm x 1 m. เช็ดหรือล้างทำความสะอาดง่าย

วิธีใช้ ผ้ายางกันเป็นอนใช้ปูรองในขณะปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อสะดวกต่อการจัดกิจกรรมและการทำความสะอาดพื้นที่

ภาพที่ 3.28 แสดงผ้ายางรองทำศิลปะ

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การใช้ผ้ายางปูขณะปฏิบัติกิจกรรม อาจแบ่งกลุ่ม 3 -4 กลุ่ม และปูผ้ายางรองพร้อมวางวัสดุ -อุปกรณ์การปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ และครูผู้สอนทำการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้ปฏิบัติกิจกรรมตามกลุ่มที่วางวัสดุ-อุปกรณ์

1.6) ผ้าเช็ดมือ

ผ้าเช็ดมือ เป็นผ้าขนหนูแบบซึมซับน้ำ

ได้ดี เนื้อผ้าแบบนุ่ม ขนาด 12 x 12 นิ้ว ขนาดสี่เหลี่ยมจัตุรัส

วิธีใช้ ผ้าเช็ดมือไว้สำหรับเช็ดมือขณะปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการใช้สีน้ำ และกิจกรรมที่ต้องมีการใช้กาว

ข้อเสนอแนะ

ก่อนนำผ้าเช็ดมือมาใช้ ผู้จัดเตรียมผ้าเช็ดมือ ควรนำผ้าเช็ดมือ ชุบน้ำและบิดหมาด และนำมาวางตามกลุ่มที่จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อไว้ให้เด็กใช้เช็ดมือขณะปฏิบัติกิจกรรม

ภาพที่ 3.29 แสดงผ้าเช็ดมือ

2) สื่อการสอนกิจกรรมการปั้น

2.1) ดินน้ำมัน

ดินน้ำมัน ดินน้ำมันไร้สารพิษ

ขนาด 1000 กรัม ไม่มีส่วนผสมของกาวมีความเหนียว นุ่ม ปั้นง่าย ไม่ติดมือ ไม่มีกลิ่นเหม็นของน้ำมัน 1 ชุดมี 24 สี

วิธีใช้ ดินน้ำมันใช้สำหรับงานปั้นให้เด็ก ๆ ฝึกปั้นตามจินตนาการ

ภาพที่ 3.30 แสดงดินน้ำมัน

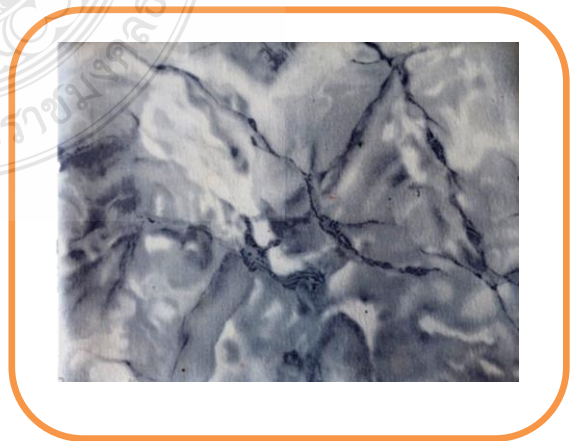
ข้อเสนอแนะ

ดินน้ำมันสามารถปั้นได้ทั้งแบบนูนต่ำและแบบนูนสูงและแบบลอยตัว มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เด็กก่อนวัยเรียนมีทักษะในการใช้มือ มุ่งให้กล้ามเนื้อแข็งแรง เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย เตรียมเขียนหนังสือในระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป (สัตยา สายเชื้อ. 2541 : 109)

2.2) แผ่นยางรองปั้น

แผ่นยางรองปั้น แผ่นยางรองปั้นดินน้ำมัน เป็นแผ่นยางแบบเสื่อน้ำมันวิทยาศาสตร์ หรือ เสื่อโฟม มีผิวเคลือบเงา มีความนิ่ม มีส่วนช่วยกันความชื้นได้ดี นำมาตัดให้มีขนาด 27 x 37 cm.

วิธีใช้ ใช้สำหรับรองปั้นดินน้ำมัน ขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน เพื่อไม่ให้ดินน้ำมันติดพื้น เป็นการรักษาความสะอาดของพื้นที่ในการจัดกิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน

ภาพที่ 3.31 แสดงแผ่นรองปั้น

2.3) เครื่องมือเล่นดินน้ำมัน

ภาพที่ 3.32 แสดงเครื่องมือเล่นดินน้ำมัน

เครื่องมือเล่นดินน้ำมัน

วัสดุเป็นพลาสติกอย่างดี หนา แข็งแรง ไม่มีสารพิษ ไม่เป็นอันตรายกับเด็ก พลาสติกตัดแบ่งแบบไม่มีคม แม้จะถูไปมากก็ไม่บาด ไม่เป็นอันตรายกับเด็ก

วิธีใช้ ใช้สำหรับเล่นกับดินน้ำมัน สามารถนำมาคลึงดินน้ำมันเป็นแผ่นเรียบ และนำมาตัดดินน้ำมันเป็นรูปต่าง ๆ ได้ตามที่ต้องการตามจินตนาการของเด็ก

3) สื่อการสอน การพับ ฉีก ตัด ปะ

3.1) กรรไกรปลายมน

กรรไกรปลายมน กรรไกรขนาดเล็ก

ปลายมนด้ามพลาสติก ขนาด 4 นิ้ว

วิธีใช้ ใช้สำหรับกิจกรรมการตัดกระดาษ

ข้อเสนอแนะ

เด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 2-3 ขวบ ยังไม่ควรใช้กรรไกร เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายได้ เด็กวัย 4 ขวบ จะสามารถใช้กรรไกรตัดได้ แต่ครูผู้สอนควรระมัดระวังและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดขณะที่ปฏิบัติการที่ต้องใช้ของมีคม (สัตยา สายเชื้อ. 2541 : 147)

ภาพที่ 3.33 แสดงกรรไกรปลายมน

3.2) กาว

ภาพที่ 3.34 แสดงกาว

ข้อเสนอแนะ

กาวลาเท็กซ์ เป็นกาวประเภทที่ใช้ใช้ได้เกือบทุกงานกิจกรรม สำหรับครูควรมีไว้ทำอุปกรณ์ และไม่เลอะเทอะ ควรให้เด็กใช้ไม้ตะกั่ว เพื่อฝึกความเคยชิน ไม่ควรใช้มือติด นอกจากนี้แล้วยังใช้เขียนภาพด้วยกาวลาเท็กซ์ (สัทยา สายเชื้อ. 2541 : 62)

3.3) กระดาษโปสเตอร์สีสองหน้า

กระดาษโปสเตอร์สีสองหน้า

เป็นกระดาษที่มีสีเหมือนกันทั้งสองหน้า สามารถนำมาจัดติดแสดงได้สองด้าน

วิธีใช้ ใช้ในกิจกรรมการประดิษฐ์ศิลปะด้วยงานกระดาษเส้น ครูตัดกระดาษเป็นเส้นกว้าง 1 ซม. ยาวตามกระดาษ ให้เด็กใช้ประดิษฐ์เป็นรูปได้ตามจินตนาการ ใช้กับงานปะติดรูปภาพตามหน่วยการเรียนรู้ได้

ภาพที่ 3.35 แสดงกระดาษสี

3.1.9 สื่อการสอน กิจกรรมเกมการศึกษา

กิจกรรมเกมการศึกษา สื่อการสอนที่ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดเตรียมให้กับผู้เรียน มีทั้งเกมที่เด็กสามารถเล่นเป็นกลุ่มหรือเกมที่เด็กสามารถเล่นคนเดียวได้ ได้แก่

1) เกมจับคู่

ภาพที่ 3.36 แสดงเกมจับคู่ภาพกับเงา

เกมจับคู่

เกมชนิดนี้เป็นเกมฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ ๆ ชุดละตั้งแต่ 5 คู่ขึ้นไป อาจจะเป็นการจับคู่ภาพหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ได้ เกมประเภทนี้สามารถจัดได้หลายชนิด ดังเช่น เกมจับคู่ภาพกับเงา (สุภาวดี ไลยบัว.2559.หน้า 26)

วิธีเล่นเกม

- 1.ครูให้อธิบายและสาธิตวิธีการเล่น โดยให้เด็กได้พิจารณาภาพผลไม้
- 2.ครูวางภาพต้นแบบของผลไม้แล้วให้เด็กหาเงาของภาพผลไม้ชิ้นนั้นมาวางเข้าคู่กัน
- 3.ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาทดลองเล่น และแบ่งกลุ่มเด็กให้เด็กได้ลงมือเล่น

2) เกมภาพตัดต่อ

เกมภาพตัดต่อ

เป็นเกมฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพ รอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกันหรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ 5 ชิ้นขึ้นไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของภาพชุดนั้น (สุภาวดี ไลยบัว. 2559.หน้า 26)

วิธีการเล่น

- 1.ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่น โดยให้เด็กพิจารณาภาพผลไม้
- 2.ครูนำชิ้นส่วนของผลไม้แต่ละชิ้นออกจากกัน แล้วให้เด็กนำชิ้นส่วนภาพแต่ละชิ้นมาประกอบกันให้กลับเป็นภาพผลไม้
- 3.ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาทดลองเล่น และแบ่งกลุ่มเด็กให้เด็กได้ลงมือเล่น

ภาพที่ 3.37 แสดงเกมภาพตัดต่อผลไม้

3) เกมวางภาพต่อปลาย

ภาพที่ 3.38 แสดงเกมวางภาพต่อปลาย

เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน) เพื่อฝึกการสังเกต การคิดคำนวณ คิดเป็นเหตุเป็นผล เกมประเภทนี้มีหลายชนิดประกอบด้วยชิ้นส่วนเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือรูปสามเหลี่ยม ตั้งแต่ 9 ชิ้นขึ้นไป ในแต่ละด้านจะมีภาพจำนวนตัวเลขจุดให้เด็กเลือกต่อกันในรูปที่เหมือนกัน แต่ละด้านไปเรื่อย ๆ (สุภาวดี ลายบัว.2559.หน้า 26)

วิธีการเล่น

1. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่น โดยให้เด็กได้พิจารณาบัตรภาพโดมิโนที่มีปลายสองข้างรูปผลไม้
2. ครูวางภาพต่อปลายโดมิโนที่มีรูปผลไม้เหมือนกันเรียงปลายทั้งสองด้านต่อกันเป็นตัวอย่างให้เด็กดู
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาทดสอบเล่น และให้เด็กได้ลงมือเล่น โดยการเล่นเป็นกลุ่ม จากนั้นเด็กผลัดกันเรียงโดมิโนตามลำดับ ถ้าคนใดไม่สามารถวางโดมิโนได้ให้ผ่านให้คนต่อไปที่สามารถวางได้ ถ้าใครวางโดมิโนได้หมดคนแรกเป็นผู้ชนะ

4) เกมเรียงลำดับ

เกมเรียงลำดับ เป็นเกมฝึกทักษะการจำแนก การคาดคะเน เกมประเภทนี้มีลักษณะเป็นภาพสิ่งของ เรื่องราว เหตุการณ์ ตั้งแต่ 3 ภาพขึ้นไป แบ่งเป็นเกมเรียงลำดับภาพและเหตุการณ์ต่อเนื่อง และเกมเรียงลำดับขนาด เช่น ใหญ่, เล็ก สั้น, ยาว หนัก, เบา มาก, น้อย ดังภาพที่ 3.37 – 3.38 (สุภาวดี ลายบัว.2559.หน้า 27)

ภาพที่ 3.39 แสดงเกมเรียงลำดับภาพเหตุการณ์

ภาพที่ 3.40 แสดงเกมเรียงลำดับขนาด

วิธีการเล่น

1. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่น โดยให้เด็กได้พิจารณาบัตรภาพเหตุการณ์หรือบัตรภาพผลไม้
2. ครูนำภาพขนาดต่าง ๆ จากขนาดใหญ่ไปขนาดเล็กและจากขนาดเล็กไปขนาดใหญ่ หรือภาพเหตุการณ์มาเรียงให้เด็กดู สนทนาภาพเหตุการณ์กับเด็ก
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาทดลองเล่น และให้เด็กได้ลงมือเล่น

5) เกมจัดหมวดหมู่

ภาพที่ 3.41 แสดงเกมจัดหมวดหมู่ ผัก ผลไม้

เกมจัดหมวดหมู่ เป็นเกมเพื่อฝึกทักษะการสังเกตการจัดแยกประเภทเกมประเภทนี้มีลักษณะเป็นแผ่นภาพหรือของจริงประเภทสิ่งของเป็นเกมที่ให้เด็กนำมาจัดเป็นพวก ตามความคิดของเด็ก (สุภาวณี ลายบัว.2559.หน้า 27)

วิธีการเล่น

1. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่น โดยให้เด็กได้พิจารณาบัตรภาพผักและผลไม้และสังเกตภาพร้านค้าผักและผลไม้
2. ครูนำภาพผักและภาพผลไม้ วางต่อลงบนกระดานรูปร้านค้าให้ตรงกับร้าน และสนทนากับเด็ก
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาทดลองเล่น และให้เด็กได้ลงมือเล่น

6) เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)

ภาพที่ 3.42 แสดงเกมศึกษารายละเอียดภาพ (ลอตโต)

เกมศึกษารายละเอียดภาพ (ลอตโต) เป็นเกมที่ฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพ เกมจะประกอบด้วยภาพแผ่นหลัก 1 ภาพ และชิ้นส่วนที่มีภาพส่วนย่อยสำหรับเทียบกับภาพแผ่นหลักอีกจำนวนหนึ่งตั้งแต่ 4 ชิ้นขึ้นไปให้เด็กเลือกภาพชิ้นส่วนเฉพาะที่มีอยู่ในภาพหลักหรือภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้เกี่ยวกับภาพหลัก (สุภาวีนี ลายบัว.2559.หน้า 27)

วิธีการเล่น

1. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่น โดยให้เด็กได้พิจารณาบัตรภาพแผ่นหลักและบัตรภาพแผ่นเล็ก
2. ครูนำบัตรภาพแผ่นหลัก และบัตรภาพแผ่นเล็ก สนทนากับเด็กและวางให้เด็กดู และสนทนากับเด็ก
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาทดลองเล่น และให้เด็กได้ลงมือเล่น

สื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 นั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการจัดเตรียมสื่อการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและเรียนรู้ได้ดูเป็นตัวอย่างเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการผลิตสื่อการสอนก่อนการลงปฏิบัติการสอนจริง ในการจัดเตรียมสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยในทุกกิจกรรมนั้น บางกิจกรรมก็จะมีข้อควรระวังในการจัดเตรียมด้วยเช่นกัน ดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไปนี้

3.2 สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการปฏิบัติงาน

การจัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

1. การเลือกสื่อการสอน ควรพิจารณาเลือกสื่อให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ผู้สอนที่ได้กำหนดไว้ สื่อต้องเหมาะสมกับวัยหรือพัฒนาการของเด็ก และความสามารถของเด็กด้วย สื่อที่นำมาจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

2. การเลือกสื่อการสอนประเภทป้ายนิเทศ หรือภาพประกอบการเรียนรู้ ควรเลือกภาพที่ชัดเจน และสื่อความหมายให้เด็กเข้าใจง่าย เช่น การเลือกหนังสือนิทาน ควรเลือกหนังสือภาพที่มีภาพชัดเจน ตัวหนังสือใหญ่ประกอบภาพเพียงเล็กน้อย เป็นต้น

3. การนำสื่อการสอนไปใช้ในกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นก่อนนำสื่อไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ควรมีการทดลองใช้และตรวจสอบสื่อชิ้นนั้นด้วย ดังเช่น

3.1) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องการประกอบอาหาร มีอุปกรณ์ไฟฟ้า ควรตรวจสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าและทดลองนำมาใช้ก่อนการนำไปใช้จริงทุกครั้ง ในการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร สถานที่ในการจัดกิจกรรมเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง เรื่องการใช้ไฟในห้องเรียน การจัดวางโต๊ะสาธิตการประกอบอาหาร ควรตรวจสอบระบบการเสียบปลั๊กไฟในห้องเรียนกับอุปกรณ์ไฟฟ้าที่จัดวางบนโต๊ะสาธิต และการจัดแบ่งผู้เรียนนั่ง จัดแบ่งผู้เรียนนั่งเป็นครึ่งวงกลม ระยะห่างระหว่างโต๊ะสาธิตกับผู้เรียน คนที่อยู่ซ้ายและขวา ห่างประมาณ 1 เมตร เนื่องจากผู้เรียนเป็นเด็กเล็ก ซึ่งถ้าจัดที่นั่งที่ติดกับโต๊ะสาธิตจนเกินไปอาจเกิดอันตรายกับผู้เรียนได้

3.2) การจัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับใช้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์การประกอบอาหาร ดังเช่นที่กล่าวไปแล้วในข้อ 3.1.7 สื่อกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องการจัดเตรียมสื่อการประกอบอาหาร การจัดเตรียมมีด ควรเป็นมีดพลาสติกขนาดเล็ก เหมาะกับมือเด็กการจัดเตรียมจานหรือถ้วย ควรเป็นจานแบนใส หรือถ้วยใส สามารถมองเห็นวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหารชัดเจนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ดังภาพที่ 3.14 – 3.17

4. สื่อการสอนประเภทชาร์ตเพลงหรือคำคล้องจอง ที่ต้องใช้ภาษาเขียนในการสื่อสารควรใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย และการจัดทำสื่อชาร์ตคำคล้องจองหรือชาร์ตเพลง ควรมีความน่าสนใจ ตัวหนังสือไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป มีรูปภาพประกอบในชาร์ตเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

5. การจัดเตรียมสื่อการสอนที่อาจเกิดอันตรายกับเด็ก เช่น การเตรียมกรรไกรสำหรับตัดกระดาษ ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กรณีมีการฝึกตัดกระดาษ เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายกับเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจากเป็นเด็กเล็ก ผู้สอนควรอยู่ใกล้ชิดกับเด็กและดูแลการใช้งานขณะปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ควรเลือกกรรไกรปลายมน ดังตัวอย่างภาพที่ 3.31 ที่ผู้ปฏิบัติงานได้กล่าวถึงในข้อ 3.1.8 สื่อการสอนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

จากหลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน และสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการปฏิบัติงาน ที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 นี้ เป็นการทบทวนความรู้ซึ่งจะต้องนำไปใช้ในการจัดเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เพื่อให้นักศึกษาหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 นั้น มีความรู้ความเข้าใจและรู้จักระมัดระวังในเรื่องการเตรียมความพร้อมสำหรับสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีความปลอดภัยกับตัวผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กปฐมวัย สื่อการสอนหรือวัสดุ อุปกรณ์บางชิ้นที่จะต้องมีการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และในบทต่อไป ผู้เขียนจะเขียนถึงรายละเอียดวิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ของรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ต่อไป

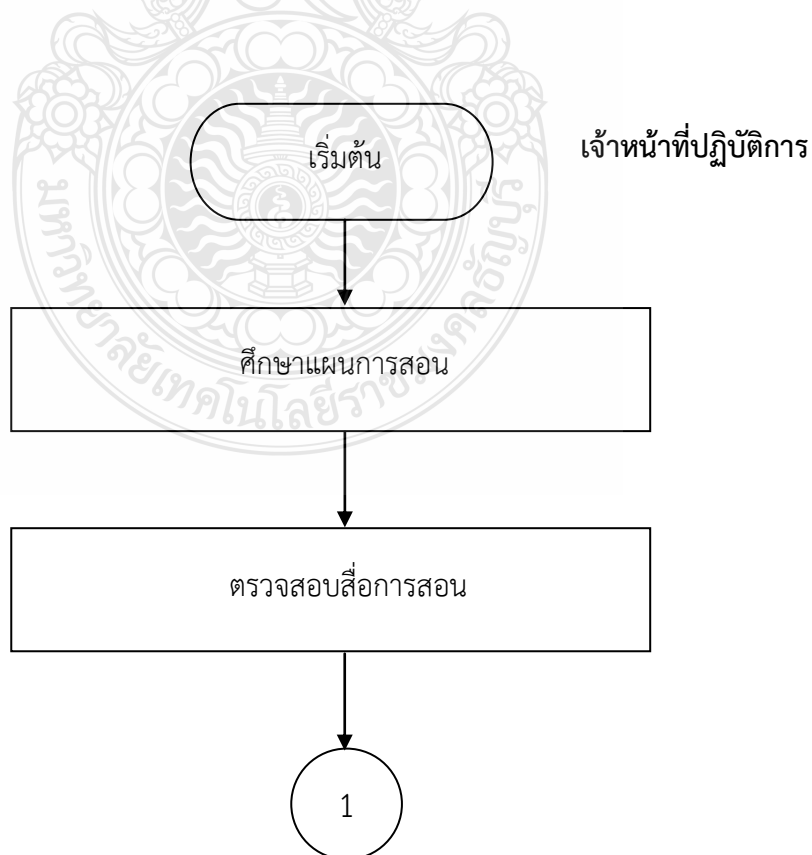
บทที่ 4

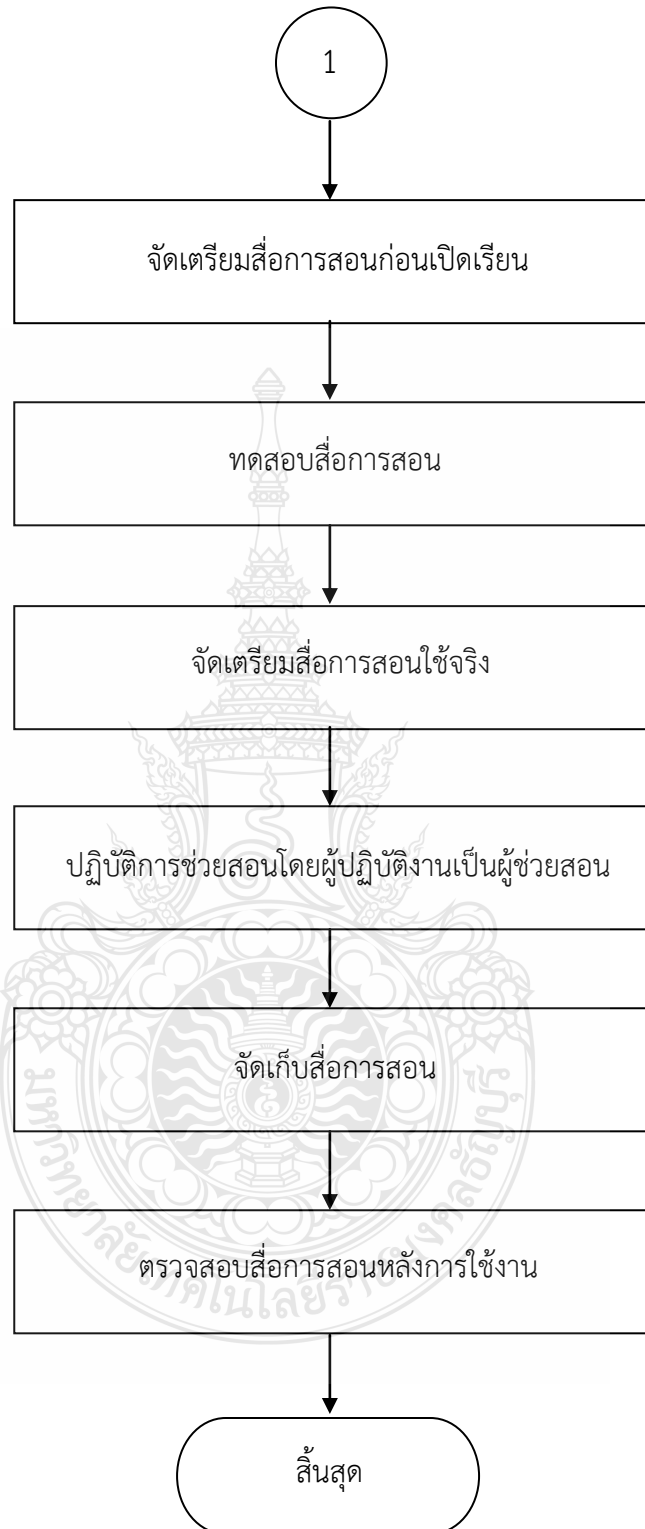
กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนรายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 จะต้องมีการจัดเตรียมสื่อการสอน ให้พร้อมและเพียงพอต่อการเรียนการสอน และเพื่อให้การเรียนการสอนไม่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นระหว่างเรียน เจ้าหน้าที่ผู้จัดเตรียม สื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ จะต้องดำเนินการตรวจสอบสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะต้องใช้ในห้องปฏิบัติการสอนให้ครบถ้วน ถูกต้องและเพียงพอ สำหรับการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยจะกล่าวอย่างละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนรายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 จะต้องมีการจัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการสอน ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนการสอน และเพื่อให้การเรียนการสอนไม่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นระหว่างเรียน เจ้าหน้าที่ผู้จัดเตรียมสื่อการสอนจะต้องดำเนินการตรวจสอบสื่อการสอนก่อนการสอนให้ครบถ้วน ถูกต้องต้อง สำหรับการเรียนการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ในแต่ละครั้ง สามารถเขียนแผนภาพแสดงขั้นตอนโดยรวม ดังแสดงในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แสดงภาพรวมแสดงขั้นตอนการเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

ตารางที่ 4.1 แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) การจัดเตรียมสื่อการสอน
รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

ที่	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
		-	-	-
1		ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแผนการสอน -ศึกษาแผนการสอนจากเอกสารประกอบการสอน (แผนการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 จากอาจารย์ผู้สอน ที่ได้รับก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ 2 โดยเจ้าหน้าที่จะต้องสอบถามอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน1 เพื่อที่จะทราบข้อมูลจำนวนนักศึกษาและรายการปฏิบัติการที่อาจารย์ผู้สอนอาจจะเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติม	1.อาจารย์ประจำวิชาการปฏิบัติการสอน 1 2.ผู้ปฏิบัติงาน	4 เดือนก่อนเปิดภาคการศึกษา
2		ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบสื่อการสอน -ตรวจสอบรายการสื่อการสอนวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในห้องปฏิบัติการสอนไว้ล่วงหน้า 3 เดือนเพื่อดำเนินการจัดเตรียม กรณีมีสื่อการสอนวัสดุ อุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายเจ้าหน้าที่ทำการซ่อมแซมในส่วนที่ไม่สามารถซ่อมแซมได้เขียนแบบฟอร์มการจัดซื้อเพื่อให้ทันใช้ก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ 2	1.อาจารย์ประจำวิชาการปฏิบัติการสอน 1 2.ผู้ปฏิบัติงาน	3 เดือนก่อนเปิดภาคการศึกษา

ตารางที่ 4.1 แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) การจัดเตรียมสื่อการสอน
รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

ที่	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
3		ขั้นตอนที่ 3 จัดเตรียมสื่อการสอนก่อนเปิดเรียน -จัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ การสอนไว้ที่ห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล	1.ผู้ปฏิบัติงาน	1 เดือนก่อนเปิดภาคการศึกษา
4		ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบสื่อการสอน 1.ทดสอบสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ก่อนการนำไปใช้งานจริง 2.ทดสอบการใช้งานเสร็จนำสื่อการสอนเก็บที่ห้องกิจกรรม 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล	1.ผู้ปฏิบัติงาน	2 สัปดาห์ก่อนการเรียน
5		ขั้นตอนที่ 5 จัดเตรียมสื่อการสอนใช้สอนจริง 1.จัดเตรียมสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ ที่ห้องกิจกรรม 1 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล 2.จัดเตรียมนำสื่อการสอนสัปดาห์ที่ 3 ถึงสัปดาห์ที่ 6 จากห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียนมาจัดเตรียมที่ห้องกิจกรรม 1 ของโรงเรียน	1.ผู้ปฏิบัติงาน	1 วันก่อนการเรียน

ตารางที่ 4.1 แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) การจัดเตรียมสื่อการสอน
รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

ที่	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
5		<p>ขั้นตอนที่ 5 จัดเตรียมสื่อการสอนใช้สอนจริง (ต่อ)</p> <p>3.จัดเรียงและจัดวางสื่อการสอนก่อนการเริ่มเรียนที่ ห้องกิจกรรม 1 ของโรงเรียน</p>	1.ผู้ปฏิบัติงาน	1 เดือนก่อนเปิดภาคการศึกษา
6		<p>ขั้นตอนที่ 6 ปฏิบัติการช่วยสอนโดยผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยสอน</p> <p>-อาจารย์ประจำวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ทำการสอนโดยมีผู้ปฏิบัติงาน เป็นผู้ช่วยสอนในการหยิบใช้งานสื่อการสอนหรือวัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการสอน</p>	1.อาจารย์ประจำวิชาการปฏิบัติการสอน 1 2.ผู้ปฏิบัติงาน	3 ชั่วโมง
7		<p>ขั้นตอนที่ 7 จัดเก็บสื่อการสอน</p> <p>1.จัดเก็บสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ รวมถึงโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับการสอนหลังการใช้งานเสร็จสิ้น</p> <p>2.ดูแลทำความสะอาดพื้นที่ห้องกิจกรรม 1 ของโรงเรียน</p> <p>3.ตรวจสอบจำนวน สื่อการสอน หรือวัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาใช้ให้ครบตามจำนวนที่นำมาใช้สอน</p>	1.ผู้ปฏิบัติงาน	หลังเลิกการเรียน

ตารางที่ 4.1 แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) การจัดเตรียมสื่อการสอน
รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

ที่	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
7		<p>ขั้นตอนที่ 7 จัดเก็บสื่อการสอน (ต่อ)</p> <p>4. นำสื่อการสอนเก็บเข้าห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียน โดยจัดเก็บเข้าตู้เก็บสื่อการสอน ของรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ในห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียน สาธิตอนุบาลราชวมงคล</p>	1. ผู้ปฏิบัติงาน	หลังเลิกการเรียน
8		<p>ขั้นตอนที่ 8 ตรวจสอบสื่อการสอน หลังการใช้งาน</p> <p>1. ตรวจสอบสื่อการสอนและวัสดุ อุปกรณ์ กรณีมีสื่อที่ชำรุด เสียหาย ผู้ปฏิบัติงานทำการซ่อมแซมทันที</p> <p>2. เมื่อซ่อมแซมสื่อการสอนเสร็จเรียบร้อย ทำการเก็บสื่อการสอนที่ตู้เก็บสื่อการสอน ของรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ที่ห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียน สาธิตอนุบาลราชวมงคล</p>	1. ผู้ปฏิบัติงาน	1 วันหลังจากการสอนเสร็จสิ้น
		-	-	-

4.2 รายละเอียดของกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน

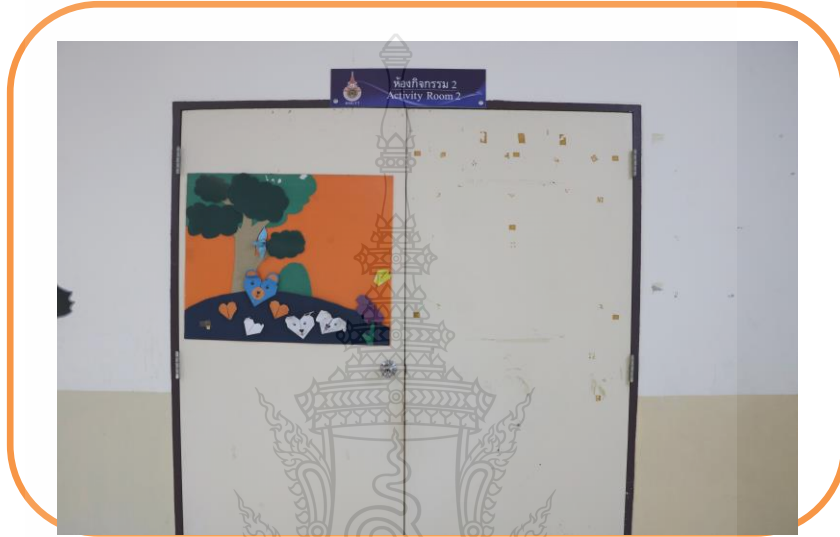
จากตารางที่ 4.1 เป็นภาพรวมขั้นตอนการเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ลำดับต่อไปผู้เขียนจะขออธิบายในแต่ละกระบวนการโดยสังเขป ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานทำการศึกษาแผนการสอนที่ได้รับก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ 2 โดยเจ้าหน้าที่จะต้องสอบถามอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เพื่อที่จะทราบข้อมูลจำนวนนักศึกษาและรายการปฏิบัติการที่อาจารย์ผู้สอนอาจจะเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติม ในการศึกษา คู่มือปฏิบัติการนั้น เจ้าหน้าที่ควรสอบถามอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาด้วยว่า จะใช้สื่อการสอนแบบ เจาะจงหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันทุกกิจกรรมหรือไม่ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องให้อาจารย์ประจำรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เป็นผู้เลือกและวางแผนการว่าจะใช้สื่อการสอนแบบใดในการนำมาสาธิตการสอน ให้กับนักศึกษา ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 แสดงรูปเล่มแผนการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

3. จัดเตรียมสื่อการสอนก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ผู้ปฏิบัติงานจัดเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน1 ที่ผู้ปฏิบัติงานได้ทำการซ่อมแซมเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ จัดเก็บสื่อการสอนที่ตู้เก็บสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ที่ห้องกิจกรรม 2 ชั้น 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล ดังภาพที่ 4.4 – 4.5

ภาพที่ 4.4 แสดงภาพห้องกิจกรรม 2 ชั้น 2

ภาพที่ 4.5 แสดงภาพตู้เก็บสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

4. ผู้ปฏิบัติงานทำการทดสอบสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ก่อนนำไปใช้งานจริง นำสื่อการสอนบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมเกมการศึกษา นำไปให้นักเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคลได้ทดลองใช้จริง คือให้เด็กนักเรียนได้ทดลองเล่นเกมการศึกษาที่ผู้ปฏิบัติงานได้จัดทำขึ้น โดยทดลองกับนักเรียน 1 กลุ่มเล็ก เป็นการทดสอบการใช้เกมจริง เมื่อทำการทดสอบการใช้งานเสร็จให้นำสื่อการสอนเก็บเข้าตู้เก็บสื่อที่ห้องกิจกรรม 2 ชั้น 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล ดังภาพที่ 4.6 – 4.7

ภาพที่ 4.6 แสดงภาพนักเรียนทดลองเล่นเกมการศึกษา

ภาพที่ 4.7 แสดงภาพนักเรียนทดลองเล่นเกมการศึกษา

5. จัดเตรียมสื่อการสอนใช้สอนจริง ผู้ปฏิบัติงานจัดเตรียมสื่อการสอนใช้สอนจริง ก่อนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 โดยจัดเตรียมก่อน 1 วัน โดยมีการจัดเตรียมรายละเอียด ดังนี้

5.1 ผู้ปฏิบัติงานจัดเตรียมสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ ที่ห้องกิจกรรม 1 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล เนื่องจากการสาธิตการสอนเป็นการจำลองสถานการณ์เหมือนจริงของห้องเรียนอนุบาล ดังนั้น โต๊ะ หรือเก้าอี้ที่นักเรียนอนุบาลจะต้องใช้ จะเป็นโต๊ะญี่ปุ่นขนาดเล็ก และเก้าอี้ไม้สำหรับเด็ก (การจัดเตรียมโต๊ะหรือเก้าอี้กรณีเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์) ในการจัดเตรียมสถานที่นั้นรวมถึงเวลาที่อาจารย์ผู้สอนนั้นมีการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องจัดเตรียมและติดตั้งเครื่องโปรเจคเตอร์ให้กับอาจารย์ผู้สอนด้วยเช่นกัน ดังภาพที่ 4.8 – 4.10

ภาพที่ 4.8 แสดงภาพโต๊ะ เก้าอี้นักเรียนสำหรับเด็กเล็ก

ภาพที่ 4.9 แสดงภาพโต๊ะญี่ปุ่นใช้สำหรับการสอน

ข้อพึงระวัง

การจัดเตรียมโต๊ะ เก้าอี้และโต๊ะญี่ปุ่นสำหรับเด็ก ที่ต้องนำมาใช้เป็นสื่อการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้ดูเป็นตัวอย่าง ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการตรวจเช็คขาโต๊ะ ขาเก้าอี้ว่ามีชำรุดหรือไม่ก่อนนำมาใช้ประกอบเป็นสื่อการสอน

5.2 จัดเตรียมนำสื่อการสอนจากห้องเก็บสื่อที่โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล นำมาจัดเตรียมไว้ที่ห้องกิจกรรม 1 ชั้น 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล โดยมีรายละเอียดของการจัดเตรียมแต่ละสัปดาห์ ดังนี้

1) สัปดาห์ที่ 3 ของการเปิดภาคการศึกษาที่ 2 ของทุกปีการศึกษา อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการสาธิตการสอน กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมแรกของการสาธิตการสอน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการจัดเตรียมสื่อการสอนและวัสดุ อุปกรณ์ เฉพาะกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ นำสื่อการสอนจากห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล มาเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้ใช้ทำการสาธิตการสอนและให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในสื่อการสอนของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และให้นักศึกษาได้ดูการสาธิตการสอนจากอาจารย์ผู้สอนเป็นตัวอย่าง โดยมีผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยสอน สังเกตการณ์สอนอยู่ในห้องปฏิบัติการสอน จัดเตรียมสื่อการสอน พร้อมกับจัดวางเรียงสื่อการสอนก่อนเริ่มเรียน ล่วงหน้า 1 วัน ไว้ที่ห้องกิจกรรม 1 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล ดังภาพที่ 4.10 – 4.11

ภาพที่ 4.10 แสดงภาพห้องกิจกรรม 1 ห้องปฏิบัติการสอน

ภาพที่ 4.11 แสดงภาพการจัดเตรียมสื่อการสอน กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

ข้อพึงระวัง (กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ)

สำหรับการสาธิตการสอนกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การจัดที่นั่งนักศึกษาขณะปฏิบัติกิจกรรมการสอน ควรจัดให้นักศึกษานั่งเป็นครึ่งวงกลม เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอนและการมองเห็นสื่อการสอนที่ชัดเจน เนื่องด้วยกิจกรรมนี้ต้องการสาธิตการสอนโดยผู้สอนต้องให้นักศึกษาได้เคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณห้อง ดังนั้นจึงใช้พื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

2) สัปดาห์ที่ 4 ของการเปิดภาคการศึกษาที่ 2 ของทุกปีการศึกษา อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการสาธิตการสอน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมวงกลม) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการจัดเตรียมสื่อการสอน กิจกรรมเสริมประสบการณ์หรือ (กิจกรรมวงกลม) จากห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล มาจัดเตรียมที่ห้องกิจกรรม 1 เพื่อจัดเตรียมการเรียนการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ซึ่งกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนนั้นในบางหน่วยการเรียนรู้ จะต้องมีการจัดเตรียมสื่อการสอนที่ค่อนข้างมาก มีทั้งซาร์ทเพลง ซาร์ทคำคล้องจอง สื่อการสอนประเภทซาร์ทเพลงหรือคำคล้องจอง ต้องทำการติดตั้งกับกระดานขาตั้งให้เรียบร้อย และกรณีมีการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าให้ตรวจสอบการใช้งานของทางเดินสายไฟในห้องให้เรียบร้อย พร้อมด้วย

สื่อการสอนประเภทอื่น ๆ เช่น ถ้วย ขาม โตะ แก้ว มีการจัดเตรียม จัดสถานที่วางให้เรียบร้อยพร้อมใช้งาน ณ ห้องกิจกรรม 1 ก่อนเริ่มเรียน 1 วัน ดังภาพที่ 4.12

ภาพที่ 4.12 แสดงภาพการจัดเตรียมสื่อการสอน กิจกรรมเสริมประสบการณ์(กิจกรรมวงกลม)

ข้อพึงระวัง (กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หรือกิจกรรมวงกลม)

สำหรับการสาธิตการสอนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ หรือกิจกรรมวงกลม ข้อพึงระวังในการจัดเตรียมสื่อการสอนเครื่องใช้ไฟฟ้า ดังภาพจะมีกระแสไฟฟ้าและสายไฟสำหรับต่อไฟควรตรวจทานให้เรียบร้อยก่อนนำมาใช้ เพราะในการสาธิตการสอนผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการแนะนำสื่อการสอนและทดลองใช้งานเครื่องใช้ไฟฟ้าจริงเพื่อให้นักศึกษาได้ดูเป็นตัวอย่างสำหรับกิจกรรมเสริมประสบการณ์เมื่อต้องมีการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า

4) สัปดาห์ที่ 6 ของการเปิดภาคการศึกษาที่ 2 ของทุกปีการศึกษา อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการสาธิตการสอน กิจกรรมเกมการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการจัดเตรียมสื่อการสอนกิจกรรมเกมการศึกษา จัดเตรียมสื่อการสอนจากห้องเก็บสื่อของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล นำมาจัดให้พร้อมสอนที่ห้องกิจกรรมโรงเรียน จัดวางเรียงให้เรียบร้อย พร้อมเตรียมกระดานขาหยั่งสำหรับติดเกมการศึกษา สาธิตการสอนบนกระดานให้ผู้เรียนได้ดู โดยมีการจัดเตรียมก่อนเริ่มการสอน 1 วัน ดังภาพที่ 4.14

ภาพที่ 4.14 แสดงภาพการจัดเตรียมสื่อการสอน กิจกรรมเกมการศึกษา

5) สัปดาห์ที่ 7-12 นักศึกษาลงฝึกปฏิบัติการสอนจริงในห้องเรียน ณ ศูนย์ปฏิบัติการสอน โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล โดยมีผู้ปฏิบัติงานและอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เป็นผู้นิเทศการสอนของนักศึกษา

6. ปฏิบัติการช่วยสอน โดยอาจารย์ทำการสอนโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน อาจารย์ประจำรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ทำการสาธิตการสอนโดยอธิบายเนื้อหาการเรียนการสอน และอธิบายขั้นตอนการใช้สื่อการสอนให้กับนักศึกษาได้ศึกษาและดูเป็นตัวอย่างก่อน และทำการสาธิตการสอนในกิจกรรมแต่ละสัปดาห์ให้นักศึกษาได้ศึกษาและดูเป็นตัวอย่างการสอน โดยมีผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยสอนในการหยิบใช้งานสื่อการสอนหรือ วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการสอน สังเกตการณ์สอนในห้องปฏิบัติการสอน ขณะอาจารย์ผู้สอนทำการสอนนักศึกษา

7. จัดเก็บสื่อการสอน ผู้ปฏิบัติงานทำการจัดเก็บสื่อการสอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 ผู้ปฏิบัติงานดูแลทำความสะอาดพื้นที่ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ที่ห้องกิจกรรม 1 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล กรณีมีอุปกรณ์ไฟฟ้า หรืออุปกรณ์งานคร่ำ ผู้ปฏิบัติงานจัดเก็บล้างทำความสะอาดภาชนะเซ็ดให้เรียบร้อยก่อนเก็บเข้า

7.2 ผู้ปฏิบัติงานจัดเก็บสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ รวมถึงโต๊ะ เก้าอี้ ทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ที่นำมาใช้ประกอบการสอนในแต่ละสัปดาห์ หลังเสร็จสิ้นการสอน

7.3 ผู้ปฏิบัติงานทำการตรวจสอบจำนวน สื่อการสอนแต่ละสัปดาห์เมื่ออาจารย์ผู้สอนสอนเสร็จสิ้น ทำการตรวจสอบสื่อการสอน หรือวัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาใช้ให้ครบตามจำนวนที่นำมาให้อาจารย์ผู้สอนสอน

7.4 ผู้ปฏิบัติงานนำสื่อการสอน เก็บห้องกิจกรรม 2 ชั้น 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล

8. ตรวจสอบสื่อการสอนหลังการใช้งาน ผู้ปฏิบัติงานทำการตรวจสอบสื่อการสอนและวัสดุ อุปกรณ์ ตามรายละเอียด ดังนี้

8.1 ตรวจสอบสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ กรณีมีสื่อการสอนชำรุดเสียหาย ทำการซ่อมแซมปรับปรุงให้ใช้สำหรับการสอนครั้งต่อไป

8.2 เมื่อผู้ปฏิบัติงานทำการซ่อมแซมสื่อการสอนเสร็จเรียบร้อย เก็บสื่อการสอนใส่ตู้เก็บสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ที่ห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล ดังภาพที่ 4.15

ภาพที่ 4.15 แสดงตู้เก็บสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1

ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวมาทั้งหมดในบทที่ 4 นี้ ผู้เขียนได้เขียนถึงกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่ต้องใช้ในการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ซึ่งประกอบด้วยแผนผังการปฏิบัติงาน (Work Flow) รายละเอียดของกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน กิจกรรม ซึ่งเป็นลำดับการทำงาน ว่าต้องทำอะไร ทำที่ไหน ทำอย่างไร เป็นการอธิบายถึงขั้นตอนการทำงานอย่างละเอียด เพื่อช่วยให้คนที่ปฏิบัติงานเห็นภาพขั้นตอนการทำงาน และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน เพราะการมีคู่มือการปฏิบัติงาน เปรียบเสมือนมีแผนที่บอกเส้นทางการทำงานที่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการทำงาน เพื่อให้การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการสอน และในบทต่อไปผู้เขียนได้รวบรวมเกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน

การเขียนคู่มือการเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 การเขียนคู่มือปฏิบัติงานเล่มนี้ ผู้เขียนได้กล่าวถึงเทคนิค วิธีการ ข้อเสนอแนะ แนวปฏิบัติ และข้อสังเกตที่ได้จากประสบการณ์ การปฏิบัติงานตลอดระยะเวลากว่า 5 ปีที่ผ่านมา ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้คู่มือนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

สำหรับในบทที่ 5 นี้ เป็นบทที่ว่าด้วยปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขและการพัฒนางานซึ่งผู้เขียนได้กลั่นกรองจากประสบการณ์โดยตรงจากการปฏิบัติงาน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน 2. ข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้อธิบาย ดังต่อไปนี้

5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางานในการจัดเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 สามารถเขียนสรุปจาก 8 ขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดเตรียมสื่อการสอนในรูปแบบตาราง ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน

ที่	ขั้นตอน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	แนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน	ผลที่ได้รับ
1	ศึกษาแผนการสอน	-ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการศึกษาแผนการสอนจากรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ปัญหาที่พบคือ การได้รับแผนการสอนล่าช้าซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะต้องดำเนินการติดต่ออาจารย์ประจำวิชา และขอแผนการสอนจากอาจารย์ใช้	-ผู้ปฏิบัติงานติดตามสอบถามแผนการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 จากอาจารย์ประจำวิชาและขออนุญาตแจ้งอาจารย์ขอแผนการสอนล่วงหน้าเป็น	-ทำให้ไม่เกิดการล่าช้าในการที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการศึกษาแผนการสอนและวางแผนการจัดเตรียมสื่อการสอน

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน	แนวทางแก้ไข และการพัฒนางาน	ผลที่ได้รับ
1	ศึกษาแผนการสอน (ต่อ)	ระยะเวลานาน กว่าที่ผู้ปฏิบัติงาน จะได้แผนการสอนจาก อาจารย์มาใช้ประกอบ การศึกษาก่อนการเริ่มปฏิบัติ งานใช้ระยะเวลานานกว่าที่ กำหนด	ระยะเวลา 1 เดือน ก่อนการเริ่มศึกษา แผนการสอน	
2	ตรวจสอบ สื่อการสอน	-กรณีสื่อชำรุดเสียหายและ ต้องทำการซ่อมแซม การทำ รายการจัดซื้อแจ้งให้กับ อาจารย์ผู้สอนซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะมาทำ การซ่อมแซมใช้ระยะเวลา นานกว่าที่จะได้วัสดุ อุปกรณ์ มาทำการซ่อมแซม สื่อการสอน ผู้ปฏิบัติงานมี ความจำเป็นต้องทำ สื่อการสอนสำหรับให้ทัน ก่อนเปิดภาคเรียนพร้อม สื่อการสอนบางอย่าง จะต้อง ทำการทดลองให้กลุ่ม นักเรียนได้ลองใช้ว่ามี ประสิทธิภาพมากน้อย เพียงใด	-ผู้ปฏิบัติงานทำ การยืมวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะประกอบการจัด ทำสื่อการสอน เช่น กาว หรือกระดาษสี จากโรงเรียนสาธิต อนุบาลราชวมงคลมา ใช้ก่อนและแจ้งให้ อาจารย์ประจำวิชา ทราบและนำมาคืน โรงเรียนภายหลัง เมื่อซื้อวัสดุ อุปกรณ์ มาเรียบร้อยแล้ว	-ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ทำการจัดเตรียม สื่อการสอนไว้ใช้ สำหรับการเรียน การสอนได้ทันก่อน เปิดภาคเรียนที่ 2

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน	แนวทางแก้ไข และการพัฒนางาน	ผลที่ได้รับ
3	การเตรียมสื่อ การสอนก่อนเปิด เรียน	-การจัดเตรียมสื่อการสอน ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 นั้น เมื่อผู้ปฏิบัติงานจัดเตรียม สื่อการสอนเสร็จก็จะนำสื่อ การสอนเก็บที่ห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาล ราชวมงคล ซึ่งห้องกิจกรรม 2 ของโรงเรียนนั้น เป็นห้องเก็บ ชุดการแสดงและวัสดุอุปกรณ์ กีฬา ดังนั้นในการนำสื่อ การสอนรายวิชาการปฏิบัติ การสอน 1 เข้ามาเก็บในห้อง กิจกรรม 2 ต้องจัดระเบียบ ของใช้ในห้องที่เป็นของ โรงเรียนให้เรียบร้อยและต้อง จัดแยกกระหว่างสื่อการสอน ของรายวิชาการปฏิบัติ การสอน 1 และสื่อการสอน ของโรงเรียนต้องจัดแยกกัน ให้เป็นระเบียบ	-ผู้ปฏิบัติงานจัดหาตู้ เก็บของมาใช้สำหรับ การจัดวางเรียงสื่อ การสอนเฉพาะราย วิชาการปฏิบัติ การสอน 1 เพื่อให้ผู้ ใช้งานนั้นสามารถ หยิบใช้งานได้สะดวก และทำการติดป้าย ชื่อที่หน้าตู้บอก ชัดเจนว่าเป็นตู้เก็บ สื่อการสอนของราย วิชาการปฏิบัติ การสอน 1	-ทำให้การจัดเก็บ สื่อการสอนเป็น ไปด้วยระเบียบ เรียบร้อยและหยิบ หาได้ง่ายและ ชัดเจน

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	แนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน	ผลที่ได้รับ
4	ทดสอบสื่อการสอน	- การทดสอบสื่อการสอนกรณีทำสื่อการสอนเสร็จไม่ทันกำหนดเวลาสื่อการสอนนั้นไม่ได้นำมาทดสอบใช้จริงกับกลุ่มนักเรียนจะต้องนำไปเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาได้ดูและนำไปสาธิตการสอนทันที	-ผู้ปฏิบัติงานจัดทำสื่อการสอนก่อนเวลาที่จะต้องทดสอบสื่อการสอนก่อนเป็นเวลา 1 เดือนเพื่อที่จะได้มีเวลาปรับปรุงแก้ไขและนำมาใช้ให้กลุ่มนักเรียนอนุบาลทดลองเล่น	-สามารถนำสื่อการสอนที่ได้ประสิทธิภาพนำไปใช้สอนได้ทันก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2
5	จัดเตรียมสื่อการสอนใช้จริง	-การจัดเตรียมสื่อการสอนนั้นรวมถึงการจัดเตรียมโต๊ะเก้าอี้ ที่ห้องกิจกรรม 1 ในการจัดเตรียมที่ห้องกิจกรรม 1 ตรงกับช่วงเวลาการเรียนของนักศึกษา การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน หรือการเรียนการสอนของนักศึกษาก็จะปรับมาใช้ห้องโถงชั้น 1 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล แทนการใช้ห้องกิจกรรม 1 ซึ่งห้องโถงชั้นล่างนั้นจะกว้างแต่ก็จะไม่สะดวกเพราะไม่ใช่ห้องเรียนทำให้การเรียนการสอน	-ผู้ปฏิบัติงานทำการติดต่อสอบถามงานธุรการโรงเรียน เรื่องการใช้ห้องกิจกรรมของโรงเรียน และแจ้งกับอาจารย์เจ้าของรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เรื่องการใช้ห้องเพื่อที่จะได้หาวันการสอนทดแทนเพื่อให้ได้ใช้สอนห้องกิจกรรม 1 หรือทำหนังสือแจ้งการจองห้องล่วงหน้าในการใช้ห้องกิจกรรม 1	-ทำให้การจัดการเรียนการสอนสะดวกและมีพื้นที่ใช้งานปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน	แนวทางแก้ไข และการพัฒนางาน	ผลที่ได้รับ
5	จัดเตรียม สื่อการสอนใช้จริง (ต่อ)	กิจกรรมในวันนั้นต้องลด กิจกรรมลงไปบ้างเพื่อรอสอน ในห้องกิจกรรม 1 เมื่อห้อง ว่างในครั้งต่อไป		
6	ปฏิบัติการช่วยสอน โดยผู้ปฏิบัติงาน เป็นผู้ช่วยสอน	-การปฏิบัติการช่วยสอน ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ปัญหาที่พบที่เกิดขึ้นขณะ ปฏิบัติการสอน ที่ชัดเจน ได้แก่ กิจกรรมเสริม ประสบการณ์ ผู้ปฏิบัติงาน ขอยกตัวอย่างปัญหาใน ในการนำเครื่องใช้ไฟฟ้ามา ใช้ กรณีของกิจกรรม การประกอบอาหารปัญหา การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าขณะ ปฏิบัติกิจกรรมเกิดขัดข้อง ขณะปฏิบัติกิจกรรมสาธิต การสอน ซึ่งก่อนการเรียน 1 วัน ผู้ปฏิบัติงาน ได้ตรวจ สอบเช็คอุปกรณ์ไฟฟ้าและ ทดลองใช้งานเรียบร้อยแล้ว แต่ก็ยังพบปัญหาขณะปฏิบัติ กิจกรรมในขณะสาธิต การสอนนักศึกษา	-ผู้ปฏิบัติงานทำ การเตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าสำรอง ไว้อย่างละ 1 ชุดและ ทั้งสองชุดทำ การทดสอบก่อน การเริ่มเรียน 1 ชั่วโมง เพื่อให้การทำงานเป็น ไปด้วยความเรียบร้อย และไม่ต้องเกิด ความวุ่นวายขณะ ทำการสอน เพราะได้ มีการจัดเตรียม สำรองไว้เรียบร้อยแล้ว	-ทำให้การจัด การเรียนการสอน ดำเนินไปด้วย ความเรียบร้อย

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน	แนวทางแก้ไข และการพัฒนางาน	ผลที่ได้รับ
7	จัดเก็บสื่อการสอน	-การจัดเก็บสื่อการสอนหลัง การใช้งานเสร็จสิ้น ปัญหาที่ พบจะเป็นปัญหาการจัดเก็บ ของใช้ในห้องกิจกรรม 2 เช่น ตั้งชั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบ สื่อการสอนและจัดเก็บสื่อ การสอนหลังจากทำการสอน เสร็จผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำ การจัดเก็บแยกส่วนที่ต้องทำ การจัดล้างเรียบร้อยและจัด วางเก็บไว้ในห้องกิจกรรม 2 และอีกส่วนที่ต้องแยกไว้ทำ การรื้อซ่อมแซม กรณีมีชำรุด เสียหาย แต่เนื่องด้วยพื้นที่ใน ห้องที่จะต้องจัดเก็บสื่อ การสอนมีพื้นที่จำกัดใน การจัดวางสื่อการสอน จึง ต้องมีการจัดวางให้เป็น ระเบียบรอก่อนซ่อมแซมก่อน การเก็บเข้าตู้เก็บสื่อการสอน ให้เรียบร้อยเหมือนที่ก่อน นำสื่อการสอนออกไปใช้งาน จริง	-ผู้ปฏิบัติงานต้องทำ การจัดเตรียมตู้เก็บ สื่อการสอนสำหรับ เก็บสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติ การสอน 1 พร้อมทั้ง มีป้ายชื่อตู้เก็บสื่อ การสอนรายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 ส่วนสื่อการสอนที่รอ การซ่อมแซมผู้ปฏิบัติ งานทำการแยกใส่ กล่องและเก็บบน หลังตู้เก็บสื่อการสอน รอการซ่อมแซมและ เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย	-การจัดเก็บสื่อ การสอนเรียบร้อย และเป็นระบบ ระเบียบมากขึ้น ทำให้สามารถหยิบ ใช้งานได้ง่าย

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน	แนวทางแก้ไข และการพัฒนางาน	ผลที่ได้รับ
8	ตรวจสอบ สื่อการสอน หลังการใช้งาน	-การตรวจสอบสื่อการสอน หลังการใช้งาน ปัญหาที่พบ คือขั้นตอนการจะต้อง จัดการซ่อมแซมสื่อปรับปรุง สื่อให้ใช้งานได้เพื่อที่จะเก็บ สื่อการสอนเข้าตู้เก็บให้ เรียบร้อย ต้องทำการขอเบิก วัสดุ อุปกรณ์การจัด การซ่อมแซมสื่อ เช่น กาว กระดาษสี กรรไกร หรือ อุปกรณ์ประกอบการจัดทำ สื่อ ใช้ระยะเวลาานานผู้ปฏิบัติ งานใช้วิธีการนำวัสดุ อุปกรณ์ ของโรงเรียนมาใช้ซ่อมแซม ให้สื่อใช้งานได้เป็นปกติและ เก็บสื่อการสอนเข้าตู้ เรียบร้อยและทำการแจ้งกับ อาจารย์เจ้าของรายวิชา การปฏิบัติการสอน 1 เพื่อ ขอเบิกวัสดุ อุปกรณ์นำมาใช้ คืนให้กับโรงเรียนต่อไป	-หลังจากเสร็จสิ้น การสอนผู้ปฏิบัติงาน เขียนแบบฟอร์ม แจ้งการขอเบิกวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อมาทำ การซ่อมแซมสื่อ ภาย หลังการสอนเสร็จสิ้น ทันที และสอบถาม ตามอาจารย์ผู้สอน เพื่อที่จะรีบดำเนิน การจัดการซ่อมแซม สื่อและเก็บสื่อ การสอนเข้าตู้เก็บ สื่อการสอนให้ เรียบร้อย	-การจัดเก็บสื่อ การสอนไม่นาน จนเกินไปและทำให้ เมื่อนำมาใช้งาน อีกครั้งก็สามารถ หยิบใช้งานได้ทันที

จากการที่ผู้เขียนรวบรวมและเรียบเรียงปัญหาข้างต้นที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นปัญหาจากประสบการณ์การทำงานจริงในแต่ละขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติงานได้ประสบปัญหาและพบปัญหาด้วยตนเอง และนำมาเขียนสรุปในรูปแบบตาราง รวมถึงการเสนอแนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน ซึ่งเป็นการเสนอแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อการทำงาน เพื่อเป็นการป้องกันแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นในอนาคต เพราะถ้าไม่มีการป้องกันแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนางาน ก็จะทำให้งานเกิดการล่าช้าและจะเป็นปัญหาในอนาคตได้ สำหรับแนวทางแก้ไขและการพัฒนางานในการจัดเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 นั้น ผู้เขียนได้เขียนสรุปแนวทางไว้ในรูปแบบตาราง สรุปได้ว่า การที่จะแก้ไขปัญหาใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานต้องรู้และเข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้นก่อน และไม่วิเคราะห์ปัญหาเพียงด้านเดียว จึงจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนางานดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางให้การปฏิบัติงานด้านการจัดเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยได้ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะในการเขียนคู่มือการเตรียมสื่อการสอน รายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เล่มนี้เป็นการเสนอแนะวิธีการจัดการกับปัญหาและเป็นแนวทางในการพัฒนางานปัจจุบันให้ดีขึ้นกว่าเดิมดังต่อไปนี้

1. การจัดเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 นั้น มีเรื่องของการจัดเตรียมทำสื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นก่อนการเริ่มปฏิบัติงานควรจะต้องมีการวางแผนทำปฏิทินการปฏิบัติงานการจัดเตรียมสื่อการสอนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและทันต่อเวลา
2. ควรมีการหาพื้นที่สำหรับจัดเก็บสื่อการสอนสำหรับแต่ละรายวิชา ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนมีระบบระเบียบมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปในบทที่ 5 นี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานและแนวทางการพัฒนางาน และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานในอนาคต ซึ่งผู้เขียนได้นำความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานของผู้เขียนเอง ถ่ายทอดออกมาเป็นคู่มือการเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เล่มนี้

ผลจากการจัดทำคู่มือการเตรียมสื่อการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1 เล่มนี้ จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการปฏิบัติงานประจำจากงานแต่ละด้าน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ปราศจากอุปสรรค โดยผู้เขียนได้ระบุถึงขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการต่าง ๆ ใน การปฏิบัติงาน ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน การมีคู่มือการปฏิบัติงาน จึงทำให้การทำงานเป็นระบบและมีมาตรฐานแบบเดียวกัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบว่าต้องทำงานอย่างไร เมื่อใด และกับใคร นอกจากนี้ การมีคู่มือปฏิบัติงาน ยังช่วยลดเวลาในการสอนงานกับผู้ที่มาปฏิบัติงาน แทนได้เป็นอย่างดี ทำให้การปฏิบัติงานมีมาตรฐานมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจใน การทำงานของผู้ทำงานอีกทางหนึ่งด้วย ผู้จัดทำมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งหากคู่มือเล่มนี้จะสามารถเป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้มาปฏิบัติงานแทน หรือเป็นแนวทางในการจัดทำคู่มือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 137ตอนพิเศษ 109 ง. หน้า 10-14**. 7 พฤษภาคม 2563.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.
- กองนโยบายและแผน. (2562). **รายงานประจำปี 2562**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กองบริหารงานบุคคล. (2563). **โครงสร้างการบริหารงานคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เกริกศักดิ์. (2555). **เครื่องดนตรีไทย**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ <http://kerksukpitsado.blogspot.com/2012/09/blog-post.html>.
- ชัยยันต์ จันธิมมา. (2558). **พัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา (เครื่องดนตรี)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ <https://sites.google.com/site/thidakayant/7-bth-thi-2-xeksar-thi-Keiywkhxng>.
- ทาญิการ์ ศรีสมภาร. (2562). **กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทรงตัวสำหรับเด็กปฐมวัย**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 253. จากเว็บไซต์ <https://www.youngciety.com/article/learning/balance-activity-for-kids.html>
- ชนพล ไกลชิด. (2558). **วิทยาศาสตร์**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ <https://sites.google.com/site/scisci003/bth-thi-1/1-2>.
- บทความวิทยาศาสตร์. **กระทะไฟฟ้า**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ http://www.neutron.rmutphysics.com/science-news/index.php?option=com_content&task=view&id=2749&Itemid=4.
- ปิ่นทอง นันทะลาด. (2560). **ศิลปะสำหรับครูปฐมวัย**. ศษ.ม.(ปฐมวัยศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- พรศิริ แสนคุ้ม. (2563). เอกสารแผนการสอนรายวิชาการปฏิบัติการสอน 1. สาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
เพ็ญศรี แก้ววัน และคณะ. เอกสารประกอบการสอนรายวิชานิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย.
สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ <http://ec.reru.ac.th/Course/Reflect/11.pdf>.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2563). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุง
(2563) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยี
คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุพาพร สิงหวงศ์. (2557). นวัตกรรมแบบฝึกทักษะ ชุด การแต่งกายพิธีการ 11. สืบค้นเมื่อวันที่
28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ <http://hanpho.ac.th/html/chapter2-lesson.html>.
- วรัญญา ศรีดาวฤกษ์. (2559). การจัดประสบการณ์การเล่นไหวสำหรับเด็กปฐมวัย. สืบค้นเมื่อวันที่
28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์ <http://jaaee0110.blogspot.com/2016/04/13-18-2559-1030-1230.html>.
- วลัยนุช สกุลนัย. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครู
ศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัดนนทบุรี. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สารานุกรมเสรี. (2562). พู่กัน. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์
<https://th.wikipedia.org/wiki/พู่กัน>.
- สุภาพร ทองสาดี. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหาร
ด้านการยับยั้งควบคุมตนเองและด้านความจำขณะทำงานของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยง
สมาธิสั้น. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สัตยา สายเชื้อ. (2541). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 1.
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สุภาวดี ลายบัว. (2559). การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชมงคล. งานวิจัย R2R.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Sanook guru. (2556). ปีกเกอร์ Beaker. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563. จากเว็บไซต์
<https://guru.sanook.com/8399/>.

ภาคผนวก
แบบฟอร์มรายการขอจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ : นางสาวสุภาวดี ไลยบัว
 ตำแหน่ง : นักวิชาการศึกษา ระดับ ปฏิบัติการ
 สถานที่ติดต่อ : ที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล
 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
 เลขที่ 39 หมู่ 1 ต.คลองหก อ.คลองหลวง
 จังหวัดปทุมธานี 12120
 โทรศัพท์ : 02-549-3176 / 065-508-1572
 E-mail : Satit_kunok@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษา	สถานที่
2554	ปริญญาโท	ศศบ. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหาร การศึกษา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี- ราชมงคลธัญบุรี
2546	ปริญญาตรี	ศศบ. คหกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาพัฒนาการครอบครัวและเด็ก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี- ราชมงคลธัญบุรี

ประวัติการทำงาน

วัน/เดือน/ปี	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
พฤษภาคม 2546 - พฤษภาคม 2557	ครูผู้สอนระดับชั้นเตรียมอนุบาล และอนุบาล	โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล
พฤษภาคม 2557 - ปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ	สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี

ประสบการณ์การทำวิจัย

ปี	ชื่อโครงการ	แหล่งทุน	งบประมาณ
2559	การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล	กองทุนส่งเสริมงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี-ราชมงคลธัญบุรี	20,000.00

การฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา

วันที่	หัวข้อ/หลักสูตร	จัดโดย/สถานที่
6, 7, 23, 24, มิถุนายน 2563 5, 6, 26, 28 กรกฎาคม 2563	โครงการเรื่องเทคนิคการเขียนคู่มือปฏิบัติงานและการทำงานวิเคราะห์จากงานประจำของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
16-17 กุมภาพันธ์ 2562	อบรมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร	สถาบันอาศรมศิลป์
6 ตุลาคม 2562	อบรมหัวข้อ กระตุ้นสมอง กระตุ้นพัฒนาการผ่านนิทานสำหรับเด็ก	บริษัทแพลนฟอร์คิด จำกัด สถานที่ อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพ็ค เมืองทองธานี
27 ตุลาคม 2561	อบรมหัวข้อ เด็ก Generation Alpha กับการอบรมเลี้ยงดู	บริษัทแพลนฟอร์คิด จำกัด ศูนย์การประชุมแห่งชาติ สิริกิติ์

การฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา (ต่อ)

วันที่	หัวข้อ/หลักสูตร	จัดโดย/สถานที่
26-28 พฤศจิกายน 2561	โครงการพัฒนาบุคลากรด้วยความรู้ Execotive Function รุ่นที่ 3	ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ม.ราชภัฏวไลยอลงกรณ์
19-21 ธันวาคม 2561	โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา- ปฐมวัย	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

